

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Наглядової Ради
товариства з обмеженою відповідальністю
«Український кліринговий дім»
№ 13 від 28.02.2025 р.

Набуває чинності з 01.03.2025

РЕГЛАМЕНТ

провадження клірингової діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю
«Український кліринговий дім»

Зміст

1. Загальні положення.....	3
2. Режим роботи Клірингової установи щодо провадження нею клірингової діяльності	4
3. Перелік та опис рахунків, що використовуються при провадженні клірингової діяльності..	5
4. Порядок надходження та приймання документів та інформації від учасників клірингу	6
5. Вимоги до вхідних та вихідних документів, які відповідно до Регламенту можуть надаватись у паперовій формі.....	8
6. Процедури виконання клірингових операцій.....	9
7. Перелік та вартість послуг, що надаються учасникам клірингу	13

1. Загальні положення

1.1. Регламент провадження клірингової діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім» (далі – Регламент) розроблений та затверджений відповідно до Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», Положення про провадження клірингової діяльності, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР) від 13.01.2022 № 5, інших законодавчих актів України, нормативно-правових актів Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Статуту та Правил провадження клірингової діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім» (далі – Правила клірингу).

1.2. Регламент визначає процедури надання учасникам клірингу клірингових послуг, встановлює перелік та опис рахунків, що використовуються при провадженні клірингової діяльності, порядок надходження та приймання розпоряджень, документів та інформації від учасників клірингу, форми та вимоги до вхідних та вихідних документів, які відповідно до Регламенту можуть надаватись у паперовій формі, перелік та вартість послуг, що надаються учасникам клірингу.

1.3. Регламент є обов'язковим для виконання Товариством з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім» (далі – Клірингова установа, ТОВ «УКД») та всіма учасниками клірингу, яким ТОВ «УКД» надає клірингові послуги в порядку, встановленому Правилами клірингу, іншими внутрішніми документами та чинним законодавством України.

1.4. Регламент затверджується Рішенням Наглядової Ради ТОВ «УКД». Зміни до Регламенту можуть вноситися шляхом викладення Регламенту в новій редакції, яка затверджується Рішенням Наглядової Ради ТОВ «УКД» та набирає чинності в порядку, передбаченому таким рішенням.

1.5. У разі внесення змін до законодавства України, до приведення цього Регламенту у відповідність до законодавства України, цей Регламент застосовується у частині, що не суперечить законодавству України.

1.6. ТОВ «УКД» забезпечує вільний доступ учасників клірингу до Регламенту шляхом його розміщення на офіційному сайті в мережі Інтернет за адресою: <https://www.uaclearing.com.ua/>. ТОВ «УКД» додатково може використовувати інші способи інформування учасників клірингу та інших зацікавлених осіб відповідно до Правил клірингу та укладених договорів.

1.7. Терміни, що вживаються в цьому Регламенті, використовуються у значеннях відповідно до законодавства України та Правил клірингу.

Біржа – Товарна біржа, з якою Клірингова установа уклала договір про здійснення клірингу;

Клірингові активи – грошові кошти, фінансові інструменти, інші деривативні контракти, продукція та інші активи, що зараховані/зарезервовані/зблоковані/надані для здійснення розрахунків, забезпечення розрахунків та/або поставки або організації проведення розрахунків та/або поставки за контрактами/правочинами/операціями учасника клірингу;

Секція/ринок/напрямок Біржової торгівлі (секція/ринок/напрямок) - спеціалізований напрямок біржової торгівлі Біржі, в рамках якого здійснюється біржова торгівля певною групою біржових товарів чи окремим біржовим товаром.

2. Режим роботи Клірингової установи щодо провадження нею клірингової діяльності

2.1. ТОВ «УКД» провадить клірингову діяльність з визначення зобов'язань за контрактами/правочинами/операціями протягом операційного дня, з урахуванням графіку торгових сесій Біржі. Визначення зобов'язань учасників клірингу, що виникають за результатами біржових торгів, здійснюється в режимі клірингових сесій.

2.2. Графік клірингових сесій встановлюється Кліринговою установою та доводиться до відома учасників клірингу шляхом їх публікації на веб-сайті ТОВ «УКД» www.uaclearing.com.ua.

2.3. Операційний день ТОВ «УКД» починається о 09:00 та закінчується о 17:30 (якщо інше не визначено цим Регламентом або рішенням уповноваженого органу Клірингової установи). На біржових ринках (секціях), які функціонують цілодобово, ТОВ «УКД» окремо визначає режим провадження клірингової діяльності.

2.4. Клірингова установа протягом операційного дня:

- укладає договори про надання клірингових послуг та здійснює всі необхідні процедури для надання статусу учасника клірингу;

- відкриває та закриває клірингові рахунки;

- створює, передає, отримує та опрацьовує документи (в тому числі в електронній формі), які є складовою системи клірингового обліку;

- визначає обсяг та веде облік клірингових активів, прав та зобов'язань учасників клірингу, проводить операції по клірингових рахунках;

- ініціює проведення транзакцій в розрахунковому банку;

- здійснює ідентифікацію та опрацьовує банківські виписки, інформацію від розрахункового банку та/або інших осіб (у разі використання інших способів забезпечення виконання зобов'язань) для відображення гарантійних внесків (гарантійного забезпечення) у кліринговому обліку;

- формує та надає інформацію, документи, виписки та звіти учасникам клірингу та іншим особам у випадках, встановлених законодавством;

- обмінюється інформацією з Біржею;

- здійснює інші дії, пов'язані з провадженням клірингової діяльності.

2.5. Операційний день ТОВ «УКД» завершується проведенням звірки відомостей клірингового обліку та інших доступних відомостей (в тому числі, інформації про стан аналітичних рахунків в системі бухгалтерського обліку, відомостей із облікових систем Операторів поставки тощо).

2.6. У разі виникнення необхідності продовження операційного дня учасник клірингу має право надати Кліринговій установі відповідний запит, який обов'язково має містити наступну інформацію:

- ідентифікаційні дані учасника клірингу, який направляє запит;

- відомості про операції, для завершення або здійснення яких необхідно продовження операційного дня (секція, суть операції тощо);

- орієнтовна оцінка необхідного часу, на який необхідно продовжити операційний день.

Запит про продовження операційного дня направляється офіційними каналами зв'язку, опублікованими на вебсайті Клірингової установи, у формі електронного документа, засвідченого відповідно до вимог законодавства про електронні довірчі послуги, не пізніше 14:00 того операційного дня, про продовження якого звертається учасник клірингу.

ТОВ «УКД» опрацьовує отриманий запит в найкоротший термін та приймає рішення про продовження операційного дня чи про відмову у його продовженні, або відмовляє у розгляді запиту, якщо він не відповідає вимогам, встановленим цим пунктом.

2.6. Режим роботи Клірингової установи щодо провадження клірингової діяльності у вихідні та святкові дні, а також під час надзвичайних ситуацій визначається наказами Директора ТОВ «УКД» із урахуванням законодавчих актів та рекомендацій профільних органів державної влади та графіку роботи операторів поставки і суб'єктів інфраструктури, що задіяні в організації розрахунків на організованих товарних ринках.

3. Перелік та опис рахунків, що використовуються при провадженні клірингової діяльності

3.1. Залежно від розрахункової моделі, що застосовується на кожному із напрямків, відповідних секцій, біржової торгівлі, у розрізі кожного клірингового рахунку учасника клірингу ведеться облік клірингових активів, а також обсягу прав та зобов'язань сторін, що виникають в результаті вчинення контрактів/правочинів/операцій (зокрема, біржових угод (договорів)), у відповідному розділі клірингового рахунку.

Одному клієнту може бути відкрито кілька клірингових рахунків.

3.2. Розділ клірингового рахунку для обліку гарантійного забезпечення під розрахунки відкривається Кліринговою установою за умови наявності вже відкритого рахунку у розрахунковому банку (рахунку умовного зберігання (ескроу)).

Розділ клірингового рахунку для обліку гарантійних внесків, в тому числі під укладання та/або виконання біржових угод (договорів) відкривається Кліринговою установою у разі допуску учасника клірингу до торгів у секції біржової торгівлі, управління ризиками в якій здійснюється з використанням гарантійних внесків.

3.3. Відкриття розділу клірингового рахунку для обліку гарантійного забезпечення під розрахунки не є обов'язковим для учасників клірингу, допущених до біржової торгівлі в статусі продавців біржового товару, або в іншому торговому статусі, який не передбачає виконання зобов'язань з оплати біржового товару у секції/ринку/напрямку біржової торгівлі, за якими Додатками до цього Регламенту не передбачено застосування моделі розрахунків з використанням рахунків умовного зберігання (ескроу) учасників клірингу. 3.4. У разі, якщо в електронній торговій системі Біржі торгівля проводиться за кількома секціями, на кожному кліринговому рахунку обліковуються клірингові активи, права та зобов'язання за відповідними секціями біржової торгівлі.

3.5. Стан розділів клірингового рахунку, що призначені для обліку обсягу прав та зобов'язань учасників клірингу за укладеними контрактами/правочинами/операціями (зокрема біржовими угодами (договорами)), змінюється на підставі даних/інформації з наступних можливих джерел, зокрема:

- відомості про укладення угоди/договору, зокрема щодо суми договору та обсягу біржового товару (надаються товарною біржою або учасником клірингу, якщо це передбачено відповідним внутрішнім документом);

- відомості про стан грошових розрахунків за укладеним договором (банківська виписка, інформаційні повідомлення від банку, платіжні доручення тощо);

- повідомлення від сторін договору про здійснення розрахунків (грошових та/або товарних);

- відомості з облікових систем Операторів поставки щодо проведення товарних розрахунків, в тому числі отримані від уповноваженого суб'єкта, який взаємодіє із Оператором поставки.

3.7. Стан розділів клірингового рахунку, що призначені для обліку відповідного виду гарантійних внесків та/або інших форм гарантійного забезпечення, змінюється на підставі даних/інформації з наступних можливих джерел:

- відомості про стан аналітичного рахунку бухгалтерського обліку ТОВ «УКД», на якому ведеться облік гарантійних внесків кожного учасника клірингу;
- відомості про вхідні платежі на банківському рахунку ТОВ «УКД» з визначеним призначенням платежу та відомості про вихідні платежі з перерахування та повернення гарантійних внесків;
- відомості від розрахункового банку про стан ескроу – рахунків учасників клірингу (щодо обсягу гарантійного забезпечення під розрахунки);
- відомості про банківські гарантії, надані учаснику клірингу акредитованим банком;
- відомості з електронної торгової системи Біржі та/або від учасників клірингу про укладання/виконання договорів купівлі-продажу (поставки) біржового товару;
- відомості від Оператора поставки та/або від учасників клірингу про відчуження біржового товару

3.8. Реквізитний склад, формати електронних документів, графіки та інші умови обміну інформацією між системою клірингового обліку та зовнішніми джерелами інформації визначаються договорами про взаємодію з відповідними суб'єктами інформаційних взаємовідносин та/або законодавством України.

3.9. Кліринговий рахунок може бути закритий Кліринговою установою на підставі:

- відповідної заяви учасника клірингу;
- відомостей Оператора поставки (у випадку анулювання договору про надання послуг між Оператором поставки та учасником клірингу, якщо припинення такого договору унеможливує розрахунки за укладеними біржовими угодами/договорами);
- відомостей розрахункового банку про припинення обслуговування банківського рахунку учасника клірингу, реквізити якого були надані Кліринговій установі для проведення розрахунків (якщо учасник клірингу не надав довідку про відкриття іншого рахунку);
- припинення учасником клірингу статусу учасника біржових торгів;
- відповідного рішення суду або уповноваженого органу державної влади, якщо таке рішення є обов'язковим до виконання Кліринговою установою;
- з інших підстав, визначених Правилами клірингу та/або законодавством, зокрема з питань запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення

4. Порядок надходження та приймання документів та інформації від учасників клірингу

4.1. Взяття на облік (акредитація) учасника клірингу відбувається на підставі заяви про приєднання до договору про клірингове обслуговування, у порядку, визначеному Положенням про набуття статусу учасника клірингу в кліринговій установі - Товариство з обмеженою відповідальністю «УКРАЇНСЬКИЙ КЛІРИНГОВИЙ ДІМ».

4.2. Документи, що подаються учасником клірингу (особою, що проходить акредитацію) в процесі взаємодії з ТОВ «УКД», а також у випадку виникнення змін у наданих раніше документах або інформації про учасника клірингу, ТОВ «УКД» може отримувати наступними способами:

4.2.1. шляхом заповнення учасником клірингу форм та завантаження електронних документів через особистий кабінет в системі акредитації товарної біржі, з якою ТОВ «УКД» укладено договір про здійснення клірингу;

4.2.2. шляхом направлення електронних документів на адресу електронної пошти ТОВ «УКД»;

4.2.3. шляхом направлення документів в паперовій формі засобами поштового зв'язку або передачі особисто (наручно);

4.2.4. з інших джерел, в тому числі відомості від товарних бірж, інформаційних баз даних, банків або інших суб'єктів, які можуть надаватися в рамках інформаційного обміну на підставі відповідних договорів.

4.3. Документи, в тому числі скановані копії, що надаються Кліринговій установі в електронній формі, зокрема, в процесі акредитації, повинні відповідати таким вимогам:

- документ повинен мати один з таких форматів - *.docx, *.doc, *.pdf, *.rtf;
- всі документи подаються із супровідним листом, в якому зазначаються щонайменше ідентифікаційні дані особи, що звертається (найменування / ПБ, код ЄДРПОУ / РНОКПП), ідентифікація адресата, суть та мета звернення, склад пакету документів, що надається, інші важливі для розуміння обставин відомості;
- файл документа повинен мати назву, що вказується латинськими літерами та складається з коду ЄДРПОУ учасника клірингу та назви документа;
- якщо пакет складається з кількох документів, то всі документи повинні бути архівовані в один архів формату *.rar або *.zip. Назва архівного файлу повинна містити код ЄДРПОУ учасника клірингу;
- засвідчення електронних документів, що надаються Кліринговій установі, електронним цифровим підписом (кваліфікованим підписом) здійснюється у відповідності до Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

4.4. Скановані копії з документів в паперовій формі виготовляються з урахуванням таких вимог:

- формат файлу сканованого документа *.pdf;
- сканована копія кожного окремого документа зберігається як окремий файл;
- документи, що містять більше однієї сторінки, скануються в один файл;
- роздільна здатність сканування має відповідати 200-300 dpi.

4.5. Будь-який вхідний документ, лист, повідомлення та/або інформація, які ТОВ «УКД» отримує від учасника клірингу або особи, яка проходить акредитацію, реєструється у день його надходження.

4.6. Документи, листи або інформація, які оформлені з порушенням зазначених вимог не приймаються до розгляду та опрацювання Кліринговою установою, про що повідомляється учаснику клірингу.

4.7. ТОВ «УКД» має право перевіряти достовірність та актуальність наданих учасником клірингу (особою, яка проходить акредитацію) документів та/або інформації, зокрема, шляхом співставлення отриманої від такого учасника клірингу інформації з відомостями державних реєстрів, баз даних та інших доступних офіційних джерел.

4.8. Відповідальність за актуальність та достовірність документів та/або інформації, що надається учасником клірингу (особою, яка проходить акредитацію) несе суб'єкт надання інформації. У разі встановлення факту недостовірності та/або неактуальності наданих учасником торгів документів та/або інформації ТОВ «УКД» має право застосувати до такого учасника клірингу (особи, яка проходить акредитацію) заходи впливу, в тому числі припинення/зупинення надання клірингових послуг.

4.9. Документи та/або інформація, що пройшли первинний аналіз та взяті Кліринговою установою до опрацювання, зберігаються в базі даних ТОВ «УКД».

5. Вимоги до вхідних та вихідних документів, які відповідно до Регламенту можуть надаватись у паперовій формі

5.1. У паперовій формі, на запит учасника клірингу, Кліринговою установою можуть бути виготовлені будь-які документи, на отримання яких учасник клірингу має право, окрім тих, які створюються та можуть існувати виключно у формі електронного документа. Для документів, що створюються та існують виключно в електронній формі, ТОВ «УКД» може відтворити копію електронного документа (оригіналу) на паперовому носії.

5.2. Копії документів в електронній формі, які створюються у вигляді окремих файлів та доступні для завантаження учасником клірингу в кліринговій системі, за потреби, можуть бути відтворені у паперовій формі. У такому разі реквізитний склад та зміст паперової копії електронного документа, що надається Кліринговою установою, є повністю ідентичними такому електронному документу.

5.3. Копія оригіналу електронного документа в паперовій формі засвідчується шляхом проставлення напису «Згідно з оригіналом», назви посади, особистого підпису особи, яка засвідчує копію, її ініціалів (ініціалу імені) та прізвища, дати засвідчення копії. На лицьовому боці у верхньому правому куті першого аркуша документа проставляється напис «Копія».

5.4. Документ у паперовій формі засвідчується уповноваженою особою шляхом проставлення назви посади, особистого підпису особи, яка засвідчує копію, її ініціалів (ініціалу імені) та прізвища.

5.6. У системі клірингового обліку в електронній формі створюються та можуть бути відтворені в паперовій формі наступні документи, що надаються учаснику клірингу:

5.6.1. виписки з системи клірингового обліку; 5.6.2. рахунок на перерахування гарантійного внеску;

5.6.3. шаблон розпорядження на виведення коштів;

5.6.4. інші облікові документи (за наявності);

5.7. Вимоги до призначення платежу, для поповнення клірингового рахунку учасника клірингу зазначаються на вебсайті Клірингової установи та/або у відповідних додатках до цього Регламенту.

5.7.1. Текст призначення платежу обов'язково має містити:

- ідентифікатор типу платежу – гарантійний внесок;
- ідентифікатор платника – код ЄДРПОУ або ПІН ФОП (у разі перерахування коштів не з власного поточного рахунку у банку, а за допомогою інших механізмів);
- ідентифікатор цільового призначення (у разі актуальності) – номер та дата торгів (аукціону);
- слова «без ПДВ».

5.7.2. За окремими секціями біржової торгівлі внутрішніми документами Клірингової установи (зокрема додатками до цього Регламенту) визначаються вимоги до оформлення тексту призначення платежу із зазначенням спеціальних символів та ключових значень.

5.7.3. Недотримання учасником клірингу цих вимог або допущення помилок у призначенні платежу унеможливорює опрацювання зазначеного платежу автоматизованим способом та (у разі якщо можливе лише автоматизоване опрацювання) призводить до повернення платежу як помилково перерахованих коштів на поточний рахунок учасника клірингу за його письмовою заявою з підписом керівника, або іншої уповноваженої особи, та печаткою (у разі її наявності), переданою будь-яким зручним способом (факсимільним зв'язком, електронною поштою тощо) з подальшим надсиланням оригіналу поштою.

5.8. На вимогу учасника торгів ТОВ «УКД» складає і надає учаснику торгів заповнений зі свого боку проект Акту звіряння взаємних розрахунків (в електронній формі або на запит учасника торгів на паперовому носії), який має містити інформацію про:

- період, за який проводиться звіряння;
- дату проведення кожної операції;
- документ, що є підставою для проведення операції;
- суму у гривнях за дебетом/кредитом;
- обороти за період;
- підсумкове сальдо.

6. Процедури виконання клірингових операцій

6.1. ТОВ «УКД» виконує клірингові операції згідно процедур, визначених Правилами клірингу, цим Регламентом та відповідними договорами з розрахунковими банками, операторами поставки та іншими учасниками операцій (якщо такі задіяні).

6.2. Цим розділом Регламенту процедури виконання клірингових операцій визначаються узагальнено, а додатки до цього Регламенту регулюють ці правовідносини з врахуванням особливостей функціонування ринків (секцій) біржової торгівлі.

6.3. Узагальнений алгоритм дій при виконанні наступних клірингових операцій, які виконуються на відповідних секціях біржової торгівлі з урахуванням особливостей технології проведення торгів, а також особливостей організації торгівлі кожного з біржових товарів:

6.3.1. зарахування / списання / блокування / розблокування клірингових активів щодо гарантійного внеску у формі грошових коштів;

6.3.2. зарахування / списання / блокування / розблокування клірингових активів щодо гарантійного забезпечення в інших формах;

6.3.3. зарахування / списання / блокування / розблокування гарантійного забезпечення під розрахунки;

6.3.4. нарахування/списання прав та зобов'язань, проведення розрахунків за правочинами щодо біржових товарів, вчиненими на організованому товарному ринку.

6.4. На кліринговий рахунок можуть бути накладені обмеження на здійснення клірингових операцій за певними кліринговими активами шляхом блокування клірингового рахунку та залишків клірингових активів за таким рахунком виключно з наступних підстав:

- на підставі інформації, наданої Оператором поставки або розрахунковим банком (якщо припинення обслуговування ними учасника клірингу унеможливує здійснення розрахунків за контрактами/правочинами/операціями);
- на виконання вимог законодавства України, в тому числі законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;
- на виконання рішення суду або уповноваженого державного органу, в тому числі Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку.

6.5. Узагальнений порядок виконання операцій із зарахування / списання / блокування / розблокування клірингових активів щодо гарантійного внеску у формі грошових коштів:

6.5.1. зарахування клірингових активів, щодо гарантійного внеску у формі грошових коштів, відбувається на підставі інформації про облік грошових коштів у розділі клірингового рахунку, призначеному для обліку гарантійного внеску;

6.5.2. переказ грошових коштів для зарахування клірингових активів здійснюється шляхом перерахування коштів учасника клірингу з його банківського рахунку на банківський рахунок ТОВ «УКД»;

6.5.3. реквізити банківського рахунку ТОВ «УКД», на який перераховується гарантійний внесок, надаються учаснику клірингу засобами системи клірингового обліку, та/або шляхом розміщення відповідної інформації на вебсайті Клірингової установи;

6.5.4. обробка системою клірингового обліку інформації про вхідні транзакції та зарахування клірингових активів, щодо гарантійного внеску у формі грошових коштів, відбувається автоматизованим способом на підставі інтерпретації спеціальних символів та ключових значень з тексту призначення платежу.

У випадку переказу грошових коштів без дотримання правил оформлення тексту призначення платежу, такі кошти зараховуються на банківський рахунок ТОВ «УКД», але не відображаються у складі клірингових активів щодо грошових коштів учасника клірингу та підлягають поверненню на підставі відповідного письмового звернення уповноваженої особи учасника клірингу.

6.5.5. Операція списання клірингових активів щодо грошових коштів здійснюється Кліринговою установою у зв'язку з:

- поверненням гарантійного внеску (забезпечення) в межах вільного від зобов'язань залишку шляхом переказу грошових коштів на банківський рахунок учасника клірингу;
- переказом гарантійного забезпечення учасника клірингу на кліринговий рахунок / банківський рахунок його контрагента для зарахування його в якості оплати/часткової оплати за біржовим договором;
- утриманням гарантійного внеску (забезпечення) зі сторони біржової угоди (договору), що порушила свої зобов'язання та перерахуванням цих коштів на користь добросовісної сторони біржової угоди (договору).

6.5.6. Списання клірингових активів щодо грошових коштів у зв'язку з поверненням гарантійного внеску, в межах вільного від зобов'язань залишку, відбувається на підставі розпорядження, яке подається учасником клірингу Кліринговій установі засобами системи клірингового обліку.

На виконання такого розпорядження Клірингова установа здійснює переказ грошових коштів на банківський рахунок учасника клірингу, інформацію про який він надав у процесі акредитації або оновлення такої інформації. Учасник клірингу самостійно несе ризики неотримання грошових коштів у разі неповідомлення (невчасного повідомлення) ТОВ «УКД» про зміни у реквізитах власного банківського рахунку.

6.5.7. Переказ гарантійного забезпечення учасника клірингу його контрагенту, для зарахування в оплату/часткову оплату за біржовим договором / форвардом, здійснюється Кліринговою установою шляхом надання розрахунковому банку розпорядження (реєстру розпоряджень) на перерахування бенефіціару коштів з рахунку ескроу у відповідності до умов ДКБО.

6.5.8. Якщо умовами біржової торгівлі передбачено переказ гарантійного внеску учасника клірингу в якості часткової оплати за біржовий товар, таке перерахування здійснюється Кліринговою після укладання договору між покупцем і продавцем та внесення учасником клірингу електронних відомостей про укладений договір у систему клірингового обліку).

6.5.9. Повернення вільного від зобов'язань гарантійного забезпечення (внеску) учасника клірингу, наданого під розрахунки за біржовими договорами / форвардами, здійснюється на підставі розпорядження учасника клірингу, вчиненого в системі клірингового обліку у взаємодії із засобами електронної торгової системи товарної біржі, шляхом подання Кліринговою установою розрахунковому банку реєстру повернення коштів з рахунку ескроу

у відповідності до умов ДКБО або надання платіжного доручення розрахунковому банку ТОВ «УКД» на здійснення перерахування грошових коштів з поточного рахунку ТОВ «УКД» на поточний рахунок учасника клірингу.

6.5.10. Операція з блокування / розблокування клірингових активів щодо грошових коштів здійснюється Кліринговою установою у відповідності до обсягу прав та зобов'язань, що виникають в учасника клірингу в процесі та за результатами торгів, ґрунтуючись на таких принципах:

- гарантійний внесок, що надається учасником клірингу з метою гарантування виконання біржової угоди/укладення біржового договору за результатами торгів, блокується в момент його волевиявлення (подання заявки на участь в торгах або ініціювання аукціону) щодо участі в торгах відповідно до процедур, встановлених Кліринговою установою та внутрішніми документами Біржі, яким регламентується біржова торгівля у відповідній секції Біржі та/або за певним біржовим товаром (групою біржових товарів);

- гарантійний внесок, що надається учасником клірингу з метою гарантування виконання біржової угоди/укладення біржового договору за результатами торгів, розблокується з наступних підстав:

- якщо учасник клірингу не став переможцем торгів (аукціону), на участь в якому він подавав заявку;
- якщо за результатами ініційованих ним торгів (аукціону) не відбулось укладення біржової угоди;
- якщо його заявка не була акцептована в процесі двостороннього безперервного аукціону;
- якщо за результатами торгів, учасник клірингу виконав свої зобов'язання, для забезпечення виконання яких призначено такий гарантійний внесок;
- в інших випадках припинення дії зобов'язання учасника торгів, що зумовлено виконанням процедур проведення біржових торгів, визначених внутрішніми документами ТОВ «УКД», зокрема додатками до цього Регламенту.

6.6. Узагальнений порядок виконання Кліринговою установою операцій із зарахування / списання / блокування / розблокування клірингових активів щодо гарантійного забезпечення в інших формах:

6.6.1. Операції з кліринговими активами щодо гарантійного забезпечення в інших формах здійснюються у секціях біржової торгівлі, де передбачено право або обов'язок застосування учасником клірингу гарантійного забезпечення в інших формах, ніж грошові кошти (зокрема, у формі банківських гарантій або у товарній формі).

6.6.2. Операції з кліринговими активами щодо гарантійного забезпечення у формі банківської гарантії можуть здійснюватися Кліринговою установою з моменту взяття на облік Кліринговою установою банківської гарантії. При взятті на облік банківської гарантії Клірингова установа визначає останній день, в який гарантія може бути використана як гарантійне забезпечення, враховуючи процедури та терміни їх виконання, визначені цим Регламентом та іншими внутрішніми документами ТОВ «УКД».

6.6.3. Після взяття на облік банківської гарантії Клірингова установа нараховує учаснику клірингу суму клірингових активів, що відповідає ліміту банківської гарантії.

6.6.4. Учасник торгів має право надати Кліринговій установі розпорядження про блокування клірингових активів щодо банківської гарантії (у повному обсязі або частково) для покриття його зобов'язань перед Кліринговою установою щодо надання гарантійного забезпечення.

Операція з блокування клірингових активів щодо банківських гарантій здійснюється Кліринговою установою на підставі розпорядження учасника клірингу, що подається засобами торгової або клірингової системи, або в результаті здійснення таким учасником клірингу операцій в електронній торговій системі/системі клірингового обліку, що призводять до

блокування гарантійного забезпечення згідно до встановленого порядку, передбаченого внутрішніми документами ТОВ «УКД».

6.6.5. У разі якщо на кліринговому рахунку одночасно обліковуються клірингові активи щодо грошових коштів та банківських гарантій, при здійсненні учасником клірингу операцій в електронній торговій системі/системі клірингового обліку, що призводять до блокування клірингових активів з метою надання гарантійного забезпечення, у першу чергу блокуються клірингові активи щодо банківської гарантії до вичерпання ліміту, а у другу чергу блокуються клірингові активи щодо грошових коштів у рамках вільного залишку.

6.6.6. Операції з розблокування клірингових активів щодо банківської гарантії здійснюються Кліринговою установою автоматично в момент припинення зобов'язання, яке було забезпечено зазначеними кліринговими активами, або в результаті зарахування на кліринговий рахунок учасника клірингу відповідної суми клірингових активів щодо грошових коштів для забезпечення здійснення подальших розрахунків у відповідній секції біржової торгівлі.

6.6.7. У разі настання випадку розкриття банківської гарантії, Клірингова установа вчиняє всі необхідні дії для отримання виплати від Банку – гаранта. Банківська гарантія учасника клірингу при цьому продовжує обліковуватися в системі клірингового обліку, якщо сума вимоги Клірингової установи до банку – гаранта є меншою за максимальний ліміт, визначений такою банківською гарантією.

6.6.8. В момент отримання Кліринговою установою виплати від банку – гаранта, сума ліміту за цією банківською гарантією зменшується на суму виплачених грошових коштів. Якщо ліміт банківської гарантії вичерпано в повному обсязі внаслідок розкриття банківської гарантії, то Клірингова установа припиняє облік такої банківської гарантії.

6.6.9. Клірингова установа має право припинити облік банківської гарантії та списати клірингові активи з наступних підстав:

- настання дати припинення обліку банківської гарантії, що визначається Кліринговою установою при взятті на облік такої банківської гарантії;

- несплата банком – гарантом грошових коштів за виданою ним гарантією за законною вимогою Клірингової установи, що призводить до припинення обліку Кліринговою установою всіх банківських гарантій та відповідно до списання Кліринговою установою клірингових активів щодо банківських гарантій, виданих таким банком учасникам клірингу;

6.6.10. Операції з кліринговими активами щодо гарантійного забезпечення в товарній формі здійснюються Кліринговою установою відповідно до договору про взаємодію з Оператором поставки та/або шляхом залучення Біржі як сторони, яка відповідно до законодавства має укладені договори з Оператором поставки та/або здійснює передачу інформації між Кліринговою установою та Оператором поставки згідно до встановлених договірних відносин між Біржою та Кліринговою установою.

6.7. Узагальнений порядок виконання Кліринговою установою операцій із зарахування / списання / блокування / розблокування гарантійного забезпечення під розрахунки:

6.7.1. Зарахування клірингових активів гарантійного забезпечення під розрахунки відбувається на підставі інформації про зарахування грошових коштів на рахунок умовного зберігання (ескроу) учасника клірингу у відповідності до ДКБО.

6.7.2. Клірингова установа проводить операцію блокування клірингових активів щодо гарантійного забезпечення під розрахунки одночасно з допуском заявки на купівлю біржового товару (або іншого аналогічного за змістом волевиявлення особи, що бажає придбати біржовий товар).

6.7.3. Операція розблокування клірингових активів щодо гарантійного забезпечення під розрахунки здійснюється Кліринговою установою за наявності однієї з наступних підстав:

- якщо за результатами торгів, у учасника клірингу не виникли зобов'язання, для покриття яких було заблоковано гарантійне забезпечення (в тому числі у випадку, якщо сторони не підписали договір купівлі – продажу за результатом торгів);
- якщо Клірингова установа отримала від Оператора поставки відмову (не погодження) щодо передачі прав власності на біржовий товар;
- надання Кліринговою установою розрахунковому банку розпорядження на проведення платежу (платіжного доручення) з метою забезпечення виконання зобов'язання учасника клірингу за укладеним в результаті торгів договором купівлі-продажу.

6.7.4. Клірингова установа проводить операцію списання клірингових активів щодо гарантійного забезпечення під розрахунки на підставі інформації від розрахункового банку та/або платіжного доручення про перерахування гарантійного забезпечення під розрахунки на банківський рахунок контрагента (бенефіціара) учасника клірингу на виконання зобов'язання, яке було забезпечене зазначеними кліринговими активами.

6.8. Узагальнений порядок виконання Кліринговою установою операцій із нарахування / списання прав та зобов'язань, проведення розрахунків за правочинами щодо біржових товарів, вчиненими на організованому товарному ринку.

6.8.1. Операції за кліринговими рахунками проводяться Кліринговою установою під час клірингових сесій окремо та послідовно за кожним з біржових договорів/біржових угод, якщо інше не передбачено Додатком до цього Регламенту або окремим внутрішнім документом ТОВ «УКД», який регламентує здійснення клірингової діяльності з визначення зобов'язань для відповідної секції/ринку/напрямку біржової торгівлі.

6.8.2. Клірингова установа визначає права та зобов'язання, щодо проведення розрахунків за біржовими договорами (як у грошовій, так і у товарній формі), учасників клірингу за результатом підписання ними договорів купівлі-продажу на виконання укладених біржових угод.

6.8.3 Припинення обліку прав та зобов'язань за біржовими договорами, здійснюється шляхом набуття/відчуження товару та завершення грошових розрахунків за кожним з біржових договорів, а у випадках припинення зобов'язань в результаті припинення біржового договору також шляхом застосування санкцій (якщо це передбачено внутрішніми документами ТОВ «УКД») по відношенню до сторони, що порушила зобов'язання.

7. Перелік та вартість послуг, що надаються учасникам клірингу

7.1. ТОВ «УКД» при провадженні клірингової діяльності з визначення зобов'язань може надавати учасникам клірингу зокрема наступні клірингові послуги:

- визначення та облік обсягу прав та зобов'язань за контрактами/правочинами/операціями, а саме: за товарними операціями, а також за деривативними контрактами, які не є фінансовими інструментами;
- відкриття та ведення клірингових рахунків учасників клірингу;
- здійснення розрахунків у системі клірингового обліку;
- організація проведення розрахунків та/або поставки за укладеними в результаті біржових торгів контрактами/правочинами/операціями;
- здійснення заходів щодо управління ризиками, в тому числі оперування гарантійним забезпеченням.

7.1.1. Конкретний перелік клірингових послуг, що надаються учаснику клірингу, залежить від біржових торгів (аукціонів), в яких приймає участь такий учасник, та зазначається у відповідному Додатку до цього Регламенту.

7.2. Вартість клірингових послуг визначається в Тарифах на послуги ТОВ «УКД», які затверджуються рішенням Наглядової ради та публікуються на вебсайті ТОВ «УКД».

8. Заключні положення

8.1. Цей Регламент набуває чинності з 01.03.2025р.

Додаток № 1

До Регламенту провадження клірингової діяльності - Товариством з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім»

1. Цей Додаток № 1 до Регламенту провадження клірингової діяльності - Товариством з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім» визначає порядок та особливості здійснення клірингової діяльності Кліринговою установою при здійсненні клірингу прав та зобов'язань, які виникають за результатами біржових торгів відповідно до Регламенту проведення електронних біржових торгів на товарній біржі – Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» (далі – Регламент БЕТС) розміщеного на офіційному вебсайті Товариства з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» в мережі Інтернет (далі по тексту – Біржа) за адресою: <https://www.ueex.com.ua/>.

2. Терміни та визначення, що використовуються у цьому Додатку, застосовуються у наступних значеннях:

Біржове свідоцтво

документ, який засвідчує укладання учасниками біржових торгів біржової угоди (біржових угод) на купівлю-продаж, поставку або міну товарів, допущених до обігу на Біржі, та який є зареєстрованим на Біржі не пізніше наступного за здійсненням угоди дня.

Секція

спеціалізований напрям діяльності Біржі, в рамках якого здійснюється біржова торгівля певною групою біржових товарів.

3. Клірингова установа провадить клірингову діяльність з визначення зобов'язань, за результатами біржової торгівлі відповідно до Регламенту БЕТС, в режимі клірингових сесій протягом операційного дня.

4. До клірингу зобов'язань, відповідно до цього Додатку, допускаються учасники клірингу, які мають чинний допуск до відповідної секції біржової торгівлі за Регламентом БЕТС та виконали загальні вимоги щодо допуску до клірингу, визначені Правилами провадження клірингової діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім», а також надали достатнє гарантійне забезпечення (гарантійні внески) для забезпечення управління ризиками при укладенні біржових угод (біржових свідоцтв) та/або договорів купівлі-продажу, а також здійснення часткової оплати за договором для секцій, де це передбачено відповідно до Ставок (розмірів) та порядку розподілу гарантійних внесків (маржі) клірингової установи – Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім».

5. Порядок обліку та перерахування, внесення, блокування, розблокування та повернення гарантійного внеску, та умови його використання, а також здійснення розрахунків за результатами біржових торгів визначаються цим Додатком та/або окремими рішеннями Наглядової ради. Розмір (вимоги до розміру) гарантійного внеску встановлюються внутрішнім документом Клірингової установи «Ставки (розміри) та порядок розподілу гарантійних внесків (маржі) клірингової установи – Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім»», а також, якщо це визначено відповідним рішенням Наглядової ради, самостійно учасниками клірингу (тут і далі за текстом під учасниками клірингу розуміються також і учасники біржових торгів та навпаки) у Позиціях на продаж та/або купівлю (які виставляються на Біржі), з урахуванням вимог до розміру, визначених внутрішніми документами Клірингової установи. Гарантійний внесок, що обліковується на кліринговому рахунку та є вільним від зобов'язань, може одночасно використовуватися учасником торгів у всіх торгових сесіях та по всіх секціях, до яких має допуск такий учасник біржових торгів в межах використання електронної торгової системи Біржі ПП БЕТС.

6. Гарантійний внесок вноситься із урахуванням комісійного збору Біржі, якщо інше не передбачено для відповідної секції внутрішніми документами Біржі щодо порядку оплати комісійного збору Біржі.

7. Якщо учасник клірингу представляє інтереси клієнта, гарантійний внесок вноситься учасником клірингу, який діє в інтересах клієнта, та обліковується на кліринговому рахунку учасника клірингу, призначеного для обліку прав і зобов'язань клієнта (клієнтів).

8. Гарантійний внесок перераховується на поточний рахунок Клірингової установи залежно від умов секції, згідно зі сформованими рахунками, які доступні до завантаження учасникам в ПП БЕТС.

8.1. Перерахування учасником клірингу коштів гарантійного внеску на поточний рахунок Клірингової установи здійснюється з наступним призначенням платежу: «#UEEXBETS Поповнення гарантійних внесків для участі в торгах ТОВ «УЕБ», без ПДВ». Увага! У разі некоректного введення ключового значення в тексті призначення платежу, відповідна сума не буде зарахована на кліринговий рахунок, а буде повернута як помилково перераховані кошти на поточний рахунок учасника торгів за письмовою заявою від учасника торгів з підписом керівника, або іншої уповноваженої особи такого учасника торгів, та печаткою (у разі її наявності), переданою будь-яким зручним способом (електронною поштою тощо) з подальшим надсиланням оригіналу поштою. Ключове значення в тексті призначення платежу складається з символу хештегу (символ «#») та аббревіатури латинськими, заголовними літерами UEEXBETS, що вводяться без пропусків – #UEEXBETS.

9. Клірингова установа визначає суб'єктний склад платників гарантійного внеску в залежності від його виду; секції в яких запроваджується гарантійний внесок; розмір гарантійного внеску та строк (термін) його сплати; порядок (умови) його повернення/розподілу (перерахування)/утримання; інші питання, пов'язані із встановленням та використанням гарантійних внесків.

10. Внесений гарантійний внесок обліковується на кліринговому рахунку учасника клірингу. Біржа, на підставі інформації від Клірингової установи про стан клірингового рахунку, має право допустити учасника до торгів одночасно в усіх торгових сесіях та секціях ПП БЕТС, до яких має допуск учасник торгів, із встановленням відповідних торгових лімітів. При цьому

розмір, порядок внесення, блокування, розблокування та повернення гарантійного внеску визначаються окремо відповідними внутрішніми документами Клірингової установи по кожній секції, на якій здійснюються торги, та/або цим Додатком.

11. Клірингова установа здійснює заходи з управління ризиками невиконання зобов'язань за біржовими угодами. З моменту реєстрації в ПП БЕТС біржова угода вважається дійсною та безумовною для виконання. Клірингова установа обліковує зміни обсягу прав та зобов'язань за укладеними біржовими угодами на підставі інформації, що надається Біржою.

12. Впродовж періоду для підписання біржових свідоцтв Біржа надає Кліринговій установі реєстр укладених біржових угод, який включає відомості про суми належних до сплати комісійних зборів учасників торгів (якщо інший порядок сплати комісійного збору не передбачено для відповідної секції), та інформацію щодо належних до підписання біржових свідоцтв.

12.1. На підставі отриманої інформації Клірингова установа здійснює облік зобов'язань учасників біржових торгів щодо сплати на користь Біржі комісійного збору (якщо утримується з суми гарантійного внеску) та щодо підписання біржових свідоцтв протягом часу, встановленого Біржою.

12.2. У секціях в яких встановлено утримання Кліринговою установою з гарантійного внеску учасника клірингу (біржових торгів) комісійного збору Біржі, на підставі інформації про укладені біржові угоди, що містить відомості про суми належних до сплати комісійних зборів, грошові кошти (частина гарантійного внеску) сторони біржової угоди, заблоковані під забезпечення сплати комісійного збору на кліринговому рахунку, перераховуються Кліринговою установою, для зарахування в оплату комісійного збору таким учасником біржових торгів, на банківський рахунок Біржі не пізніше 3 (трьох) робочих днів з дня проведення торгів.

13. Після закінчення встановленого Біржою часу для підписання біржових свідоцтв, Біржа надає Кліринговій установі інформацію про підписані біржові свідоцтва та інформацію про біржові свідоцтва, які не було підписано.

13.1. На підставі отриманої інформації Клірингова установа здійснює заходи з управління ризиками, передбачені цим Додатком для випадків не підписання біржового свідоцтва.

13.2. На підставі інформації від Біржі про підписані біржові свідоцтва Клірингова установа здійснює облік зобов'язань учасників біржових торгів щодо укладення договору купівлі-продажу (поставки) на підставі підписаного відповідного біржового свідоцтва.

14. Після закінчення встановленого часу для укладення договору купівлі-продажу (поставки) Клірингова установа здійснює заходи з управління ризиками, передбачені цим Додатком для випадків не укладення договору купівлі-продажу (поставки).

15. Порядок розподілу гарантійного внеску для секцій, в яких передбачено перерахування гарантійного внеску учасника клірингу (Покупця Продавцю за біржовим свідоцтвом) в якості часткової оплати за придбаний на біржових торгах товар:

15.1. сума гарантійного внеску від Покупця, на підставі наданої Продавцем інформації (шляхом надання Кліринговій установі через Біржу реєстру укладених договорів із

зазначенням номеру та дати укладання такого договору, вказана інформація завантажується до ПП БЕТС Біржі учасником торгів-Продавцем), перераховується Кліринговою установою Продавцю, в якості часткової оплати за придбаний на біржових торгах товар;

15.2. Клірингова установа перераховує гарантійний внесок на поточний рахунок Продавця з призначенням платежу: «Перерахування гарантійного внеску (назва Покупця) згідно біржових торгів № _____, які відбулися «__» _____ 20__ року по договору № _____ від «__» _____ 20__ року. Без ПДВ».

16. Порядок розподілу гарантійного внеску для секцій, в яких не передбачено перерахування гарантійного внеску учасника клірингу (Покупця Продавцю за біржовим свідоцтвом) в якості часткової оплати за придбаний на біржових торгах товар:

16.1. Зобов'язання за біржовим свідоцтвом учасниками клірингу вважаються виконаними:

16.1.1. якщо обидві сторони біржового свідоцтва раніше, ніж до 17 годин 00 хвилин робочого дня, який є наступним за датою, визначеною в біржовому свідоцтві як гранична для укладання договору купівлі-продажу, надали Кліринговій установі через Біржу (шляхом підтвердження підписання договору в кабінеті користувача в ПП БЕТС Біржі) інформацію про підписання Продавцем та Покупцем, що визначені в біржовому свідоцтві, договору купівлі-продажу, то вважається, що умови біржового свідоцтва Сторонами виконані та гарантійні внески сторін біржової угоди (заблоковані під таку угоду) автоматично розблоковуються на їх клірингових рахунках і стають доступними для виведення (повернення учаснику клірингу) та/або подальшого використання ним для участі в інших біржових торгах;

16.1.2. якщо станом на 17 годин 00 хвилин робочого дня, який є наступним за датою, визначеною в біржовому свідоцтві як гранична для укладання договору купівлі-продажу, жодною із сторін біржової угоди не було надано Кліринговій установі інформацію про невиконання умов біржового свідоцтва (шляхом надсилання повідомлення на офіційну електронну адресу, вказану на вебсайті Клірингової установи), а саме - укладення Продавцем та Покупцем, що визначені в біржовому свідоцтві, у визначений термін договору купівлі-продажу, то вважається, що умови біржового свідоцтва Сторонами виконані та не пізніше ніж на 2 (другий) робочий день за датою, визначеною в біржовому свідоцтві, як гранична для укладення договору купівлі-продажу, здійснюється автоматичне розблокування заблокованих на клірингових рахунках Продавця та Покупця гарантійних внесків під відповідну біржову угоду. Такі грошові кошти (гарантійні внески) стають доступними для виведення (повернення учаснику клірингу) та/або подальшого використання ним для участі в інших біржових торгах.

17. Якщо для відповідної секції біржової торгівлі передбачено внесення гарантійного внеску та стороною (сторонами) біржової угоди у визначені строки не виконано обов'язку щодо підписання біржового свідоцтва та/або укладення договору купівлі-продажу, в тому числі, клієнтом (клієнтами), Клірингова установа здійснює заходи з управління ризиками, в наслідок чого сума гарантійного внеску, заблокована на кліринговому рахунку під таку біржову угоду, після розблокування автоматично списується з клірингового рахунку та розподіляється відповідно до рішення Наглядової ради, а гарантійний внесок сторони біржової угоди, що відповідно виконала свої зобов'язання – розблоковується та стає вільним для виведення та/або подальшого використання.

17.1. При цьому, така особа (особи) не звільняється (звільняються) від виконання зобов'язань щодо сплати комісійного збору, а Клірингова установа не звільняється від обов'язку перерахувати частину гарантійного внеску учасника клірингу для зарахування Біржою в оплату Комісійного збору таким учасником торгів, якщо інше не визначено рішенням уповноваженого органу Біржі.

18. Гарантійні внески, заблоковані на кліринговому рахунку учасника торгів, автоматично розблоковуються та стають доступними такому учаснику торгів для виведення (повернення учаснику клірингу) та/або подальшого використання ним для участі в інших біржових торгах, якщо за результатами біржових торгів учасник клірингу не уклав біржову угоду.

19. Клірингова установа кожного робочого дня в години операційного дня здійснює опрацювання активних (невідзваних) розпоряджень учасників біржових торгів щодо виведення грошових коштів, які обліковуються на їх клірингових рахунках та є вільними від зобов'язань (є не заблокованими). За результатами опрацювання зазначених розпоряджень, Клірингова установа не пізніше робочого дня, наступного за днем, в якому учасником біржових торгів ініційовано розпорядження, перераховує йому грошові кошти у розмірі та на банківський рахунок, зазначені у розпорядженні.

19.1. Розпорядження на виведення (повернення) незаблокованих коштів гарантійних внесків подаються учасником клірингу, отримуються та обробляються Кліринговою установою виключно у взаємодії із засобами ПП БЕТС Біржі.

20. Банківська комісія і інші обов'язкові платежі за переказ та повернення грошових коштів (гарантійного внеску) учаснику торгів (Покупцю, Продавцю) - нерезиденту оплачуються за рахунок учасника торгів (Покупця, Продавця) - нерезидента шляхом договірною списання банком із суми гарантійного внеску, що підлягає поверненню.

21. У випадку не підписання стороною/сторонами біржової угоди біржового свідоцтва та/або договору купівлі-продажу, Клірингова установа здійснює передбачені цим Додатком заходи з управління ризиками та припиняє облік прав та зобов'язань сторін за такою біржовою угодою, про що Клірингова установа повідомляє Біржу та біржова угода анулюється Біржею.

22. Надходження та приймання документів та інформації, окрім тих, спосіб подачі яких прямо визначено цим Додатком, від учасників клірингу до Клірингової установи здійснюється засобами програмного продукту, що використовується Кліринговою установою у взаємодії із засобами електронної торгової системи (ПП БЕТС) Біржі, засобами електронної пошти та на поштову адресу (місцезнаходження) Клірингової установи.

23. Відповідно до цього додатку вхідні та вихідні документи не надаються у паперовій формі, окрім випадку підпункту 8.1 цього Додатку.

24. Перелік послуг, що надаються учасникам клірингу відповідно до цього додатку:

24.1. відкриття та ведення клірингових рахунків;

24.2. здійснення розрахунків в системі клірингового обліку;

24.3. здійснення заходів щодо управління ризиками, в тому числі оперування гарантійним забезпеченням;

24.4. визначення та облік обсягу прав та зобов'язань за здійсненими операціями, а саме: за товарними операціями;

24.5. організація проведення розрахунків (часткових розрахунків) за укладеними в результаті біржових торгів операціями.

25. Вартість послуг, які надаються Кліринговою установою відповідно до цього Додатку, визначається згідно з Тарифами на послуги Клірингової установи – Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім».

Додаток № 2

До Регламенту провадження клірингової діяльності - Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім»

1. Загальні положення

1.1. Цей Додаток № 2 до Регламенту провадження клірингової діяльності - Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім» визначає порядок та особливості здійснення клірингової діяльності Кліринговою установою при здійсненні клірингу прав та зобов'язань, які виникають за результатами проведення електронних аукціонів з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, що проводяться в комерційних секціях на підставі Регламенту організації та проведення електронних аукціонів з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами в комерційних секціях на товарній біржі – Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» (далі – Регламент аукціону), розміщеного на офіційному вебсайті Товариства з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» в мережі Інтернет (далі по тексту - Біржа) за адресою: <https://www.ueex.com.ua/>.

1.2. Додаток до Регламенту є обов'язковим до виконання всіма учасниками клірингу, яким Товариства з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім» (далі – Клірингова установа, ТОВ «УКД») надає клірингові послуги.

1.3. Терміни, що застосовуються в цьому Додатку до Регламенту, мають таке значення:

аукціон	електронний аукціон з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, організація та проведення якого здійснюється у відповідній комерційній секції, організацію та проведення якого забезпечує Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» (код ЄДРПОУ 37027819);
аукціонне свідоцтво	документ, що засвідчує факт купівлі-продажу певного обсягу електричної енергії (лота/лотів) за певною ціною, який формується Організатором аукціону в ПП БЕТС, підписується уповноваженими особами покупця, продавця та Організатора аукціону шляхом додавання електронного підпису і є підставою для укладення двостороннього договору купівлі-продажу електричної енергії між покупцем і продавцем;
електронна торгова система (ПП БЕТС)	Програмний продукт «Біржова електронна торгова система» у версії «Electric Power», за допомогою якого організуються та проводяться аукціони, функціонування та керування якого забезпечується Організатором аукціону;

ініціатор позиції	zareєстрований відповідно до вимог Регламенту аукціону продавець та/або покупець електричної енергії, який має (набув) право ініціювати виставлення позиції (позицій) в межах аукціону;
комерційні секції	«Комерційна секція» та інші секції, визначені Регламентом організації та проведення електронних аукціонів з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами в комерційних секціях на товарній біржі – Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» - сегменти ринку електричної енергії на товарній біржі – Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа», на якому порядок організації та проведення аукціонів не регулюється актами Кабінету Міністрів України;
лот	визначений ініціатором позиції неподільний обсяг електричної енергії, що пропонується для продажу (купівлі) та дорівнює потужності 1 МВт протягом визначеного періоду продажу (купівлі);
Організатор аукціону	Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа», яке забезпечує організацію та проведення аукціонів за допомогою електронної торгової системи згідно Регламенту аукціону;
Регламент аукціону	Регламент організації та проведення електронних аукціонів з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами в комерційних секціях на товарній біржі – Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа»;
сторони позиції	ініціатор позиції та учасники торгів по позиції;
сторони угоди	ініціатор позиції та учасник торгів по позиції – переможець;
учасник торгів по позиції	zareєстрований відповідно до вимог цього Регламенту аукціону продавець та/або покупець електричної енергії, який має (набув) право участі в торгах по позиціях, виставлених ініціаторами позицій;
учасники аукціону	ініціатори позицій та учасники торгів по позиціям.

2. Режим провадження клірингової діяльності

2.1. Клірингова установа провадить клірингову діяльність з визначення зобов'язань, які виникають за результатами проведення електронних аукціонів з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, що проводяться в комерційних секціях у торгові дні Організатора аукціону (робочі дні, на які припадає проведення аукціону (аукціонів)).

2.2. Клірингова установа провадить клірингову діяльність з визначення зобов'язань, за результатами біржових торгів, які проводяться відповідно до Регламенту аукціону, в режимі клірингових сесій протягом операційного дня.

2.3. Після кожної торгової сесії Клірингова установа здійснює клірингові операції, що передбачає визначення обсягу прав та зобов'язань за угодами та договорами, а також здійснення заходів з управління ризиками. Операційний день Клірингової установи завершується проведенням звірки відомостей клірингового обліку та інших доступних відомостей.

3. Гарантійні внески

3.1. З метою забезпечення укладення за результатами аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, а також гарантування сплати комісійного збору Організатору аукціону - учасники клірингу в порядку та у термін, визначені цим Додатком до Регламенту, перераховують гарантійні внески на поточний рахунок Клірингової установи.

В залежності від виду забезпечення зобов'язань учасників клірингу, гарантійні внески обліковуються на кліринговому рахунку такого учасника як:

- гарантійний внесок для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії та
- гарантійний внесок під забезпечення оплати комісійного збору Організатору аукціону, який становить 100% від суми комісійного збору.

Розмір гарантійного внеску для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, який блокується на кліринговому рахунку учасника клірингу, визначається:

- для учасника клірингу, який є **учасником торгів по позиції, що має намір взяти участь в аукціоні**, - відповідно до ставки/розміру гарантійного внеску, вказаного ініціатором позиції у заявці на виставлення позиції в межах аукціону;
- для учасника клірингу, який є **ініціатором позиції**, - відповідно до Ставок (розмірів) та порядку розподілу гарантійних внесків (маржі) клірингової установи – Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім».

3.2. Для цілей здійснення заходів щодо управління ризиками, участь в електронних аукціонах з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами в комерційних секціях без внесення гарантійних внесків забороняється, контроль за чим покладається на Організатора аукціону.

3.3. Ставка/розмір гарантійного внеску для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, вказаного **ініціатором позиції** у заявці на виставлення позиції в межах аукціону, не може перевищувати 25 (двадцять п'ять) відсотків вартості обсягу електричної енергії, яка визначається як добуток із застосуванням стартової ціни, визначеної в заявці на виставлення позиції в межах аукціону для секції «Комерційна секція».

3.4. Гарантійні внески перераховується учасниками клірингу, зазначеними у пункті 3.1. цього Додатку до Регламенту, на поточний рахунок Клірингової установи, відкритий в уповноваженому банку з призначенням платежу: «#UEEXEPBETS Поповнення гарантійних внесків для участі в торгах ТОВ «УЕБ», без ПДВ».

(Увага! У разі некоректного введення ключового значення в тексті призначення платежу, відповідна сума не буде зарахована а буде повернута як помилково перераховані кошти на поточний рахунок учасника аукціону за письмовою заявою від учасника аукціону за підписом керівника, або іншої уповноваженої особи такого учасника аукціону, та печаткою (у разі її наявності), переданою будь-яким зручним способом (факсимільним зв'язком, електронною поштою тощо) з подальшим надсиланням оригіналу поштою. Ключове значення в тексті призначення платежу складається з символу хештегу (символ «#») та аббревіатури латинськими заголовними літерами UEEXEPBETS, що вводяться без пропусків - #UEEXEPBETS).

3.5. Учасники аукціону самостійно визначають суму грошових коштів (гарантійних внесків), необхідну для участі у електронних аукціонах з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, що проводяться в комерційних секціях, - виходячи з умов аукціону, встановлених Організатором аукціону, вимог Організатора аукціону щодо комісійного збору та вимог Клірингової установи щодо розміру гарантійних внесків, а також власних планів щодо операцій купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми договорами, які учасники аукціонів мають наміри здійснити.

3.6. Облік Кліринговою установою на відповідному кліринговому рахунку учасника аукціону достатньої суми гарантійних внесків є необхідною умовою для забезпечення:

- допуску до торгів лотів/пакетів лотів, зобов'язання по яким забезпечені ініціатором позиції вільними від зобов'язань (незаблокованими) гарантійними внесками, наявним на його кліринговому рахунку в Кліринговій установі;
- можливості подачі учасником торгів по позиції пропозиції/зустрічної пропозиції лише в межах суми, зобов'язання щодо якої забезпечені на момент подачі пропозиції/зустрічної пропозиції вільними від зобов'язань (незаблокованими) гарантійними внесками, наявними на його кліринговому рахунку в Кліринговій установі.

У випадку недостатності коштів, облікованих Кліринговою установою на кліринговому рахунку учасника торгів, в якості гарантійних внесків, заявка учасника торгів не допускається електронною торговою системою до торгів.

3.7. Клірингова установка обмінюється з Організатором аукціону інформацією щодо розміру грошових коштів, внесених учасником аукціону в якості гарантійних внесків.

3.8. Учасник клірингу ініціює перерахування вільних від зобов'язань (незаблокованих) гарантійних внесків з кліринговому рахунку в Кліринговій установі на власний поточний рахунок шляхом подання розпорядження на виведення (повернення) грошових коштів вільних від зобов'язання до системи клірингового обліку з зазначенням необхідної для перерахування суми.

3.9. Розпорядження на виведення (повернення) грошових коштів подаються учасником клірингу, отримуються та обробляються Кліринговою установою у взаємодії із засобами

електронної торгової системи Організатора аукціону та іншими програмно-технічними комплексами, які використовуються Кліринговою установою.

3.10. Клірингова установа протягом операційного дня обробляє подані учасниками клірингу розпорядження та не пізніше, ніж на наступний робочий день після отримання розпорядження, здійснює перерахування грошових коштів на поточний рахунок учасника клірингу за реквізитами, зазначеними у наданому розпорядженні.

3.11. З метою зниження ризиків невиконання і забезпечення розрахунків та/або поставки Клірингова установа має право встановлювати інші вимоги та запроваджувати інші заходи забезпечення належного виконання зобов'язань учасниками торгів.

4. Облік гарантійних внесків в процесі проведення аукціону

4.1. Сума необхідного гарантійного внеску для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії розраховується за визначеною **ініціатором аукціону** ціною поданої ним позиції та блокується Кліринговою установою на кліринговому рахунку **учасника клірингу** після виставленням ним позиції на купівлю чи продаж в електронній торговій системі. У разі укладання біржової угоди, за поданою **ініціатором аукціону позицією**, сума гарантійного внеску для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії розраховується Кліринговою установою відповідно до ціни такої біржової угоди і блокується у відповідному розмірі на кліринговому рахунку учасника клірингу.

4.2. В ході аукціону в періоді торгів **ініціатор позиції** в межах суми вільних від зобов'язань (незаблокованих) гарантійних внесків має право коригувати параметри власних позицій, а саме:

- ціну за 1 МВт•г по лоту/пакету лотів, який виставлений на торги, але не торгується в момент коригування позиції;
- ціну за 1 МВт•г по лоту/пакету лотів, який знаходиться в черзі (в очікуванні торгів), тобто буде торгуватись наступним після виставленого на торги лоту/пакету лотів;
- об'єднувати лоти в пакети, коригувати кількість лотів в пакеті, який виставлений на торги, але не торгується в момент коригування позиції;
- об'єднувати лоти в пакети, коригувати кількість лотів в пакеті, який знаходиться в черзі (в очікуванні торгів), тобто буде торгуватись наступним після виставленого на торги лоту/пакету лотів;
- зняти всі або частину лотів в позиції, які не торгуються в момент коригування позиції.

4.3. Протягом періоду торгів **учасники торгів по позиції** можуть здійснювати купівлю/продаж лотів за будь-якою із допущених позицій у межах вільних від зобов'язань (незаблокованих) гарантійних внесків, наявних на їх клірингових рахунках, шляхом подання пропозицій відповідно до списків виключень контрагентів (у разі їх наявності), якщо інше не визначено Біржовим комітетом Організатора аукціону.

4.4. Протягом періоду торгів **учасниками торгів по позиції** - покупцями подаються пропозиції про готовність купівлі лоту/пакету лотів в позиції на умовах ініціатора позиції -

продавця. Для заняття лідируючого положення (встановлення максимальної ціни по лоту/пакету лотів, на купівлю якого(их) вже подана пропозиція іншим учасником торгів по позиції), учасник торгів по позиції повинен протягом часу очікування кращої пропозиції збільшити поточну ціну на 1 (один) або більше (без обмежень) кроків ціни. Якщо ціна пропозиції на 20 (двадцять) та більше відсотків відрізняється від стартової ціни, визначеної умовами аукціону по відповідній позиції на початку періоду торгів або від поточної ціни сформованої протягом періоду торгів, то ініціатор такої пропозиції отримає про це попередження.

В момент подачі **покупцем** пропозиції, Клірингова установа в автоматичному режимі здійснює на кліринговому рахунку такого **покупця** блокування вільних від зобов'язань (незаблокованих) гарантійного внеску для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії та гарантійного внеску під забезпечення оплати комісійного збору Організатору аукціону в розмірі, визначеного умовами аукціону. У разі зайняття лідируючої позиції (встановлення максимальної ціни по лоту/пакету лотів, на купівлю якого вже подана пропозиція іншим учасником) іншим учасником аукціону, гарантійні внески, що заблоковано на кліринговому рахунку **покупця** під забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії та забезпечення оплати комісійного збору Організатору аукціону, щодо його пропозиції, розблоковується Кліринговою установою та обліковується на кліринговому рахунку **покупця** як вільний від зобов'язання (незаблокований) гарантійний внесок.

4.5. Протягом періоду торгів учасниками торгів по позиції - **продавцями** подаються пропозиції про готовність продажу лоту/пакету лотів в позиції на умовах ініціатора позиції - покупця. Для заняття лідируючого положення (встановлення мінімальної ціни по лоту/пакету з об'єднаних лотів, на виконання якого вже подана пропозиція іншим учасником торгів по позиції), учасник торгів по позиції повинен протягом часу очікування кращої пропозиції зменшити поточну ціну на 1 (один) або більше (без обмежень) кроків ціни.

В момент подачі **продавцем** пропозиції, Клірингова установа в автоматичному режимі здійснює на кліринговому рахунку такого **продавця** блокування вільних від зобов'язань (незаблокованих) гарантійного внеску для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії та гарантійного внеску під забезпечення оплати комісійного збору Організатору аукціону в розмірі, визначеного умовами аукціону. У разі зайняття лідируючої позиції (встановлення мінімальної ціни по лоту/пакету лотів, на продаж якого вже подана пропозиція іншим учасником) іншим учасником аукціону, гарантійні внески, що заблоковано на кліринговому рахунку **покупця** під забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії та забезпечення оплати комісійного збору Організатору аукціону, щодо його пропозиції, розблоковується Кліринговою установою та обліковується на кліринговому рахунку **продавця** як вільний від зобов'язання (незаблокований) гарантійний внесок.

4.6. Учасник торгів по позиції в періоді торгів в межах вільних від зобов'язань (незаблокованих) гарантійних внесків, наявних на його кліринговому рахунку, має можливість подавати по кожній з позицій зустрічні пропозиції, вказавши бажану ціну за 1МВт•г та бажану

кількість лотів. В момент подачі учасником торгів зустрічної пропозиції, Клірингова установа в автоматичному режимі здійснює на кліринговому рахунку такого учасника торгів блокування вільних від зобов'язань (незаблокованих) гарантійного внеску для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії та гарантійного внеску під забезпечення оплати комісійного збору Організатору аукціону в розмірі, визначеному умовами аукціону. Учасник торгів має можливість подавати одночасно лише 1 (одну) зустрічну пропозицію по кожній з позицій. Кожна наступна зустрічна пропозиція подана учасником торгів по конкретній позиції замінює подану ним попередню зустрічну пропозицію. Учасник торгів в періоді торгів у будь-який момент має можливість зняти (видалити) подану ним, але не прийняту іншим учасником торгів зустрічну пропозицію, у зв'язку з чим, гарантійні внески, що заблоковані на кліринговому рахунку учасника торгів по позиції під забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії та забезпечення оплати комісійного збору Організатору аукціону щодо такої зустрічної пропозиції, розблоковуються Кліринговою установою в момент зняття (видалення) зустрічної пропозиції та обліковується на кліринговому рахунку учасника торгів по позиції як вільні від зобов'язань (незаблоковані) гарантійні внески.

Ініціатор позиції аналізує отримані зустрічні пропозиції та приймає рішення про доцільність їх прийняття. У випадку прийняття зустрічної пропозиції, Клірингова установа в автоматичному режимі здійснює на кліринговому рахунку такого ініціатора позиції блокування відповідної суми гарантійних внесків, та починається відлік часу очікування кращої пропозиції, протягом якого інші учасники торгів по позиції мають змогу покращити поточну ціну на 1 (один) або більше кроків ціни (без обмежень) задля заняття лідируючого положення по скоригованому лоту (чи пакету лотів).

4.7. Біржа обмінюється з Кліринговою установою інформацією щодо поданих учасником біржових торгів пропозицій, їх цін, обсягів до купівлі/продажу електричної енергії, прийняття/відхилення електронною торговою системою заявок та про укладення біржових угод, їх ціни, обсягів купленої/проданої електричної енергії.

4.8. Гарантійний внесок для забезпечення сплати комісійного збору Організатору аукціону, а також гарантійний внесок для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, блокуються Кліринговою установою після подання учасником клірингу заявки на купівлю чи продаж в електронній торговій системі. У разі укладання біржової угоди, за поданою заявкою, сума грошових коштів, заблокованих Кліринговою установою під сплату комісійного збору Біржі, перераховується Кліринговою установою Біржі протягом 3 (трьох) робочих днів з дня проведення торгів.

5. Управління ризиками та визначення зобов'язань

5.1. Після закінчення періоду торгів Організатор аукціону надає Кліринговій установі реєстр укладених біржових угод та інформацію щодо сформованих для підписання в електронному вигляді аукціонних свідоцтв.

5.2. На підставі отриманої інформації Клірингова установа здійснює облік зобов'язань учасників електронного аукціону з купівлі-продажу електричної енергії за двосторонніми

договорами, щодо сплати на користь Організатора аукціону комісійного збору та щодо підписання протягом періоду, визначеного Регламентом аукціону, сформованих в електронному вигляді аукціонних свідоцтв.

5.3. Після закінчення встановленого Організатором аукціону часу, для підписання аукціонних свідоцтв, Організатор аукціону надає Кліринговій установі реєстр підписаних аукціонних свідоцтв та інформацію про аукціонні свідоцтва, які не було підписано.

5.3.1. У разі відмови **учасника торгів по позиції - переможця** від підписання аукціонного свідоцтва (електронним підписом) протягом періоду, визначеного Регламентом аукціону, гарантійний внесок для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, заблокований на кліринговому рахунку:

- учасника торгів по позиції - переможця - за рішенням Наглядової ради Клірингової установи, розблоковується і списується з клірингового рахунку такого учасника клірингу та перераховується Кліринговою установою на поточний рахунок іншої сторони такого аукціонного свідоцтва протягом 3 (трьох) робочих днів з дня проведення аукціону;
- ініціатора позиції - розблоковується та стає вільним від зобов'язання (незаблокованим) гарантійним внеском, доступним для виведення (повернення) або подальшого його використання під забезпечення виконання зобов'язань у інших аукціонах.

5.3.2. У разі відмови **ініціатора позиції** від підписання аукціонного свідоцтва (електронним підписом) протягом періоду, визначеного Регламентом аукціону, гарантійний внесок для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, заблокований на кліринговому рахунку:

- ініціатора позиції, - за рішенням Наглядової ради Клірингової установи розблоковується і списується з клірингового рахунку та перераховується Кліринговою установою на поточний рахунок іншої сторони такого аукціонного свідоцтва протягом 3 (трьох) робочих днів з дня проведення аукціону;
- учасника торгів по позиції – переможця, - розблоковується та стає вільним від зобов'язання (незаблокованим) гарантійним внеском, доступним для виведення (повернення) або подальшого його використання під забезпечення виконання зобов'язань по інших аукціонах.

5.3.3. У разі відмови **учасника торгів по позиції - переможця** від укладення двостороннього договору купівлі-продажу електричної енергії у визначений в аукціонному свідоцтві строк, для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, заблокований на кліринговому рахунку:

- **учасника торгів по позиції - переможця**, - за рішенням Наглядової ради Клірингової установи розблоковується і списується з клірингового рахунку та перераховується Кліринговою установою на поточний рахунок іншої сторони такого аукціонного свідоцтва протягом 3 (трьох) робочих днів з дня надходження Кліринговій установі відповідного звернення від ініціатора позиції та підтвердження факту настання даних обставин;
- **ініціатора позиції** - розблоковується та стає вільним від зобов'язання (незаблокованим) гарантійним внеском, доступним для виведення (повернення) або подальшого його використання під забезпечення виконання зобов'язань у інших аукціонах.

5.3.4. У разі відмови **ініціатора позиції** від укладення двостороннього договору купівлі-продажу електричної енергії у визначений в аукціонному свідоцтві строк, гарантійний внесок для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, заблокований на кліринговому рахунку:

- **ініціатора позиції**, - за рішенням Наглядової ради Клірингової установи розблоковується і списується з клірингового рахунку **ініціатора позиції** та перераховується Кліринговою установою на поточний рахунок іншої сторони аукціонного свідоцтва протягом 3 (трьох) робочих днів з дня надходження Кліринговій установі відповідного звернення від такої сторони аукціонного свідоцтва та підтвердження факту настання даних обставин;

- **учасника торгів по позиції – переможця**, - розблоковується та стає вільним від зобов'язання (незаблокованим) гарантійним внеском, доступним для виведення (повернення) або подальшого його використання під забезпечення виконання зобов'язань по інших аукціонах.

5.3.5. Гарантійні внески, заблоковані для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії на кліринговому рахунку **ініціатора позиції** та на кліринговому рахунку **учасника торгів по позиції - переможця**, який уклав угоду з таким ініціатором позиції, розблоковуються та стають вільними від зобов'язання (незаблокованими) гарантійними внесками, доступними для виведення (повернення) або подальшого їх використання під забезпечення виконання зобов'язань по інших аукціонах, якщо:

- станом на 17 годин 00 хвилин робочого дня, який є наступним за датою, визначеною в аукціонному свідоцтві як гранична для укладання двостороннього договору купівлі-продажу електричної енергії, жодною із сторін аукціонного свідоцтва не було надано Кліринговій установі через Біржу (шляхом підтвердження підписання договору в кабінеті користувача в електронній торговій системі Організатора аукціону) інформацію про невиконання умов аукціонного свідоцтва, а саме - підписання сторонами, що визначені в аукціонному свідоцтві, в визначений строк двостороннього договору купівлі-продажу електричної енергії, – у такому випадку гарантійні внески, для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, сторін біржової угоди (заблоковані під таку угоду) розблоковуються не пізніше, ніж на 2 (другий) робочий день за датою, визначеною в аукціонному свідоцтві як гранична для укладення двостороннього договору купівлі-продажу електричної енергії;

- обома сторонами аукціонного свідоцтва підтверджено в електронній торговій системі Організатора аукціону виконання умов аукціонного свідоцтва, а саме - підписання сторонами аукціонного свідоцтва, у визначений строк двостороннього договору купівлі-продажу електричної енергії, – у такому випадку гарантійні внески, для забезпечення виконання зобов'язання щодо укладення за результатом аукціону двосторонніх договорів купівлі-продажу електричної енергії, сторін біржової угоди (заблоковані під таку угоду) розблоковуються в момент фактичного підтвердження обома сторонами аукціонного свідоцтва.

5.4. У разі настання випадків, зазначених у пп. 5.3.1.-5.3.5. цього Додатку, такі учасники аукціону не звільняються від зобов'язань зі сплати комісійного збору Організатору аукціону та інших обов'язкових платежів, передбачених внутрішніми документами Організатора аукціону та визначених цим Регламентом.

5.5. При настанні будь-якої події, зазначеної у пп. 5.3.1.-5.3.5. цього Додатку, Клірингова установа за результатом вжиття заходів з управління ризиками (розподілу гарантійного внеску) припиняє облік прав та зобов'язань за такими біржовими угодами, інформацію про що передає Організатору аукціону.

5.6. Надходження та приймання розпоряджень, документів та інформації від учасників клірингу до Клірингової установи, окрім тих, спосіб подачі яких прямо визначено цим Додатком, здійснюється засобами програмного продукту, що використовується Кліринговою установою у взаємодії із засобами електронної торгової системи (торгової платформи-ПП БЕТС) Організатора аукціону, іншими програмно-технічними комплексами, які використовуються Кліринговою установою, засобами офіційної електронної пошти та на офіційну поштову адресу (місцезнаходження) Клірингової установи.

5.7. Розпорядження на виведення (повернення) незаблокованих коштів гарантійних внесків подаються учасником клірингу, отримуються та обробляються Кліринговою установою виключно у взаємодії із засобами електронної торгової системи (торгової платформи-ПП БЕТС) Організатора аукціону.

5.8. Перелік послуг, що надаються учасникам клірингу відповідно до цього додатку:

5.8.1. відкриття та ведення клірингових рахунків;

5.8.2. здійснення розрахунків в системі клірингового обліку;

5.8.3. здійснення заходів щодо управління ризиками, в тому числі оперування гарантійним забезпеченням.

5.8. Вартість послуг, які надаються Кліринговою установою відповідно до цього додатку, визначається згідно з Тарифами на послуги Клірингової установи – Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім».

Додаток № 3

До Регламенту провадження клірингової діяльності - Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім»

1. Загальні положення

1.1. Цей Додаток № 3 до Регламенту провадження клірингової діяльності - Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім» (далі – Додаток до Регламенту) визначає порядок та особливості здійснення клірингової діяльності Товариством з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім» (далі – Клірингова установа, ТОВ «УКД») при здійсненні клірингу прав та зобов'язань, які виникають за результатами біржової торгівлі відповідно до Регламенту біржової торгівлі на короткостроковому ринку природного газу з використанням торгової платформи товарної біржі - Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» розміщеного на офіційному вебсайті Товариства з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» в мережі Інтернет (далі по тексту - Біржа) за адресою: - <https://www.ueex.com.ua/> .

1.2. Додаток до Регламенту є обов'язковим до виконання всіма учасниками клірингу, яким Клірингова установа надає клірингові послуги.

1.3. ТОВ «УКД» забезпечує вільний доступ учасників клірингу до додатку до Регламенту шляхом його розміщення на офіційному сайті в мережі Інтернет за адресою: www.uaclearing.com.ua. ТОВ «УКД» додатково може використовувати інші способи інформування учасників клірингу та інших зацікавлених осіб відповідно до Правил клірингу та укладених договорів.

1.4. Терміни, що застосовуються в цьому Додатку до Регламенту, мають таке значення:

Біржа (Оператор торгової платформи)

Товарна біржа - Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа», що надає послуги з організації та проведення біржових торгів на короткостроковому ринку природного газу, а також за дорученням Клірингової установи та від імені учасників клірингу здійснює взаємодію з Операторами поставки;

ДКБО

договір комплексного банківського обслуговування, що укладається з АТ «Ощадбанк» шляхом приєднання відповідно до ст. 634 Цивільного кодексу України та складається з таких невід'ємних частин: розділу I Договору комплексного банківського обслуговування, Правил банківського обслуговування клієнтів АТ «Ощадбанк» (розділу II Договору комплексного банківського обслуговування), Тарифів АТ

«Ощадбанк», укладених із посиланням на ДКБО додаткових договорів;

Короткостроковий ринок природного газу (КРПГ)

секція Біржі за напрямком «Природний газ», в якій учасниками торгів вчиняються на торговій платформі біржові операції з купівлі-продажу біржового товару за короткостроковими стандартизованими продуктами, відповідно до базису поставки (ВТТ ГТС, ПСГ);

Оператор поставки

Оператор газосховищ (ПСГ), Оператор газотранспортної системи (ГТС);

Розрахунковий банк УКД

банк, в якому Кліринговій установі відкрито рахунок, для сплати послуг Клірингової установи згідно з її тарифами, а також можливої неустойки, компенсації постраждалій стороні за біржовою угодою (договором купівлі-продажу) у випадку невиконання (неналежного виконання) учасниками торгів своїх зобов'язань, а також для зарахування учасниками торгів гарантійних внесків та здійснення інших платежів;

Розрахунковий банк учасника торгів

АТ «Ощадбанк», яке на підставі ДКБО здійснює обслуговування рахунку умовного зберігання (ескроу) учасника клірингу.

1.5. Терміни, що не визначені у цьому Додатку до Регламенту, мають значення, які наведені в Кодексі газосховищ, Кодексі газотранспортної системи, Законі України «Про ринок природного газу», Регламенті, інших нормативно-правових актах і внутрішніх документах Біржі та Клірингової установи.

2. Режим провадження клірингової діяльності

2.1. Клірингова установа провадить клірингову діяльність з визначення зобов'язань на короткостроковому ринку природного газу цілодобово, 7 днів на тиждень згідно з графіком торгових сесій Біржі та клірингових сесій Клірингової установи.

2.2. Графік торгових сесій встановлюється Біржою та доводиться до відома учасників клірингу шляхом їх публікації на веб-сайті Біржі. Графік відповідних клірингових сесій встановлюється Кліринговою установою та доводиться до відома учасників клірингу шляхом їх публікації на веб-сайті ТОВ «УКД».

2.3. Після кожної торгової сесії Клірингова установа проводить клірингову сесію, під час якої здійснюється управління ризиками, а також визначення зобов'язань за угодами та договорами. Клірингова сесія завершується проведенням звірки відомостей клірингового обліку та інших доступних відомостей та формуванням у системі клірингового обліку результуючих документів (реєстр актів, реєстр зборів, протокол біржових торгів і т.д.).

2.4. Провадження клірингової діяльності у вихідні та святкові дні, а також під час надзвичайних ситуацій здійснюється у разі, якщо в ці дні Біржа проводить торгові сесії на короткостроковому ринку природного газу.

3. Допуск зобов'язань до клірингу

3.1. До клірингу прав та зобов'язань на короткостроковому ринку природного газу допускаються суб'єкти ринку природного газу, які набули статусу учасників біржових торгів та мають чинний допуск до цієї секції біржових торгів на ТОВ «УЕБ», набули у встановленому порядку статус учасників клірингу на ТОВ «УКД» та виконали загальні вимоги щодо допуску до клірингу, визначені розділом 4 Правил, а також відповідають наступним вимогам:

- уклали ДКБО, а також договір банківського рахунку (поточного рахунку) з Розрахунковим банком;
- надали достатнє гарантійне забезпечення під розрахунки та внесли гарантійні внески для належного виконання розрахунків за біржовими угодами та договорами купівлі-продажу природного газу.

3.2. Вимога щодо укладання ДКБО не поширюється на суб'єктів ринку природного газу, які мають допуск до біржових торгів на ТОВ «УЕБ» виключно в статусі продавців.

4. Управління ризиками та гарантії

4.1. Для забезпечення належного виконання зобов'язань за укладеними біржовими угодами та/або укладеними договорами купівлі-продажу учасники клірингу перераховують на поточний рахунок ТОВ «УКД» гарантійний внесок, який обліковується на відповідному кліринговому рахунку учасника торгів та відображається в інтерфейсі його автоматизованого робочого місця учасника клірингу в розмірі, затвердженому рішенням Наглядової ради ТОВ «УКД», інформація про який оприлюднюється на веб-сайті Клірингової установи.

4.2. Перерахування учасниками клірингу гарантійного внеску здійснюється з призначенням платежу: «#UEEXETP Гарантійний внесок для участі в біржових торгах з використанням торгової платформи ТОВ «УЕБ», без ПДВ» за реквізитами опублікованими на вебсайті ТОВ «УКД» (Увага! У разі некоректного введення ключового значення в тексті призначення платежу, відповідна сума не буде зарахована на кліринговий рахунок в системі клірингового обліку, а буде повернута як помилково перераховані кошти на розрахунковий рахунок учасника торгів за письмовою заявою від учасника клірингу з підписом керівника, або іншої уповноваженої особи такого учасника торгів, та печаткою (у разі її наявності), переданою будь-яким зручним способом (електронною поштою тощо) з подальшим надсиланням оригіналу поштою. Ключове значення в тексті призначення платежу складається з символу

хештегу (символ «#») та абрєвіатури латинськими, заголовними літерами UEEХЕТР, що вводяться без пропусків - #UEEXETP).

4.3. З метою запобігання та зниження (мінімізації) ризиків невиконання договорів купівлі-продажу, учасники торгів (клірингу), які мають намір придбати природний газ (покупці) зобов'язані, крім внесення гарантійного внеску, здійснити перерахування гарантійного забезпечення під розрахунки у розмірі не менше, ніж 100% оплати від вартості природного газу (з урахуванням ПДВ), що мають намір придбати. Призначені для гарантійного забезпечення грошові кошти перераховуються покупцем на його рахунок умовного зберігання (ескроу) в розрахунковому банку учасника клірингу та обліковуються на відповідному кліринговому рахунку учасника торгів у системі клірингового обліку.

4.4. Учасники клірингу самостійно визначають суму грошових коштів, необхідну для забезпечення виконання біржових угод (з урахуванням комісійного збору Біржі) та договорів купівлі-продажу, виходячи зі встановлених вимог щодо розміру гарантійного внеску та гарантійного забезпечення під розрахунки, а також власних планів щодо операцій купівлі-продажу природного газу на Біржі.

4.5. Здійснення обліку Кліринговою установою на відповідному кліринговому рахунку учасника клірингу гарантійного внеску та/або коштів на рахунку умовного зберігання (ескроу) є підставою для здійснення відповідного інформаційного обміну з Біржею з метою встановлення торгових лімітів під час прийняття Біржею заявок на купівлю/продаж біржового товару (далі – заявка). У випадку недостатності відповідних коштів, заявка учасника торгів не допускається Біржею до торгів. В момент допуску заявки до торгів на клірингових рахунках учасника торгів (клірингу) блокуються кошти в розмірі гарантійного внеску та гарантійного забезпечення під розрахунки, а також суми комісійного збору Біржі.

4.6. Клірингова установа обмінюється з Біржею інформацією щодо розміру грошових коштів, внесених учасником біржових торгів в якості гарантійного внеску та/або гарантійного забезпечення під розрахунки на рахунок умовного зберігання (ескроу).

4.7. Клірингова установа має право самостійно отримувати від Розрахункового банку учасника клірингу інформацію про залишки на рахунках умовного зберігання (ескроу) та передавати відповідну інформацію Біржі. Грошові кошти, які зараховані на рахунок умовного зберігання (ескроу), можуть використовуватись для здійснення розрахунків за договорами купівлі-продажу природного газу, укладеними на Біржі, згідно з цим Додатком до Регламенту та у відповідності до ДКБО.

4.8. Учасник клірингу ініціює перерахування незаблокованих під біржові угоди гарантійних внесків на власний поточний рахунок шляхом подання розпорядження на перерахування коштів у системі клірингового обліку (у взаємодії з ПП ЕТП) з зазначенням необхідної для перерахування суми.

4.9. Учасник клірингу ініціює перерахування незаблокованого під біржові угоди гарантійного забезпечення під розрахунки з власного рахунку умовного зберігання (ескроу) на власний

поточний рахунок шляхом подання розпорядження на перерахування коштів у системі клірингового обліку (у взаємодії з ПП ЕТП) з зазначенням необхідної для перерахування суми.

4.10. Розпорядження на виведення (повернення) незаблокованих коштів гарантійних внесків та/або коштів з власного рахунку умовного зберігання (ескроу) подаються учасником клірингу, отримуються та обробляються Кліринговою установою у взаємодії із засобами електронної торгової системи (торгової платформи ПП ЕТП) Біржі та іншими програмно-технічними комплексами, які використовуються Кліринговою установою.

4.11. Клірингова установа обробляє розпорядження на повернення коштів з рахунку умовного зберігання (ескроу) та за наявності підстав передає розрахунковому банку на виконання подані учасниками клірингу розпорядження не пізніше, ніж на наступний робочий день після отримання розпорядження.

5. Облік прав та зобов'язань, порядок розрахунків

5.1. Клірингова установа здійснює облік прав та зобов'язань за контрактами/правочинами/операціями на короткостроковому ринку природного газу з моменту укладання біржової угоди. Моментом укладання біржової угоди вважається час реєстрації такої угоди в електронній торговій системі Біржі з зазначенням дати та часу її реєстрації. З цього моменту така біржова угода вважається дійсною та безумовною для виконання.

5.2. Після закінчення торгової сесії Біржа надає Кліринговій установі інформацію у вигляді реєстрів укладених біржових угод, який включає відомості про суми належних до сплати комісійних зборів учасників, та інформацію щодо сформованих для підписання в електронному вигляді договорів купівлі-продажу природного газу.

5.3. На підставі отриманої інформації Клірингова установа також здійснює облік зобов'язань учасників клірингу щодо сплати на користь Біржі комісійного збору та щодо підписання сформованих в електронному вигляді договорів купівлі-продажу природного газу, не пізніше як за 30 хвилин з моменту закінчення торгової сесії Біржі, під час якої була укладена біржова угода, яка є підставою для укладення договору.

5.4. Клірингова установа вираховує з гарантійного внеску учасника клірингу кошти для оплати комісійного збору у розмірі, визначеному на підставі наданої Біржою інформації згідно п. 5.2 цього Додатку до Регламенту, та перераховує зазначені грошові кошти на розрахунковий рахунок Біржі для зарахування в оплату комісійного збору таким учасником торгів не пізніше 3 (трьох) робочих днів з дня проведення торгів.

5.5. На підставі зареєстрованої в електронній торговій системі (ЕТС) біржової угоди формується договір купівлі-продажу в електронному вигляді відповідно до стандартної форми, встановленої Біржею, який підлягає підписанню уповноваженими особами покупця і продавця шляхом накладання електронного підпису.

5.6. Не пізніше, як за 30 хвилин з моменту закінчення торгової сесії, під час якої була укладена біржова угода, сторони такої угоди зобов'язані підписати договір купівлі-продажу, що сформований в ЕТС на підставі укладеної біржової угоди відповідно до стандартної форми.

5.7. На підставі інформації підготовленої та переданої Кліринговою установою щодо визначення прав та зобов'язань учасників клірингу (щодо обсягів набуття/відчуження природного газу) для забезпечення передачі прав власності на природний газ за договорами купівлі-продажу укладеними на Біржі, Біржа направляє операторам поставки торгіві сповіщення від імені замовників послуг транспортування/зберігання, договори купівлі-продажу яких підлягають виконанню.

5.8. Після закінчення встановленого Біржею часу, для підписання договорів купівлі-продажу природного газу, Біржа надає Кліринговій установі реєстр укладених договорів купівлі-продажу природного газу та інформацію про біржові угоди, по яким не були підписані відповідні договори.

На підставі отриманої інформації Клірингова установа здійснює облік прав та зобов'язань учасників клірингу щодо:

5.8.1. прав та/або зобов'язань учасників клірингу по відчуженню та/або набуттю обсягів природного газу відповідно до укладеного договору купівлі-продажу;

5.8.2. прав та/або обов'язків учасників клірингу по сплаті та/або отриманню грошових коштів відповідно до укладеного договору купівлі-продажу.

5.9. У випадку, коли сторона біржової угоди – продавець протягом часу, визначеного в п. 5.6 цього Додатку до Регламенту, не підписала електронним підписом договір купівлі-продажу, Кліринговою установою та Біржею застосовуються наступні заходи з управління ризиками:

5.9.1. Клірингова установа не включає у відомість для формування торгових сповіщень інформацію про такий договір.

5.9.2. Біржа не надсилає оператору поставки торгіві сповіщення на відчуження та набуття природного газу за таким договором.

5.9.3. Гарантійне забезпечення під розрахунки, яке було заблоковано на кліринговому рахунку покупця, у зв'язку з розміщенням заявки на купівлю природного газу, розблоковуються Кліринговою установою.

5.9.4. Сума заблокованого під біржову угоду гарантійного внеску сторони біржової угоди – покупця розблоковується на його кліринговому рахунку в системі клірингового обліку.

5.9.5. Сума заблокованого під біржову угоду гарантійного внеску сторони біржової угоди – продавця списується Кліринговою установою з його клірингового рахунку та перераховується на поточний рахунок сторони біржової угоди-покупця, якщо інше не визначено рішенням Наглядової Ради ТОВ «УКД».

5.10. У випадку, коли сторона біржової угоди – покупець протягом часу, визначеного в п. 5.6 цього Додатку до Регламенту, не підписала електронним підписом договір купівлі-продажу, застосовуються наступні заходи з управління ризиками:

5.10.1. Клірингова установа не включає у відомість для формування торгових сповіщень інформацію про такий договір.

5.10.2. Біржа не надсилає оператору поставки торгіві сповіщення на відчуження та набуття природного газу за таким договором.

5.10.3. Гарантійне забезпечення під розрахунки, яке було заблоковано на кліринговому рахунку покупця, у зв'язку з розміщенням заявки на купівлю природного газу, розблоковується Кліринговою установою.

5.10.4. Сума заблокованого під біржову угоду гарантійного внеску сторони біржової угоди – продавця розблоковується на його кліринговому рахунку.

5.10.5. Сума заблокованого під біржову угоду гарантійного внеску сторони біржової угоди – покупця списується Кліринговою установою з його клірингового рахунку та перераховується на користь сторони біржової угоди-продавця, якщо інше не визначено рішенням Наглядової Ради ТОВ «УКД».

5.11. У випадку, коли обидві сторони біржової угоди протягом часу, визначеного в п. 5.6 цього Додатку до Регламенту, не підписали електронними підписами договір купівлі-продажу, застосовуються наступні заходи з управління ризиками:

5.11.1. Клірингова установа не включає у відомість для формування торгових сповіщень інформацію про такий договір.

5.11.2. Біржа не надсилає оператору поставки торгіві сповіщення на відчуження та набуття природного газу за таким договором.

5.11.3. Гарантійне забезпечення під розрахунки, яке було заблоковано на кліринговому рахунку покупця, у зв'язку з розміщенням заявки на купівлю природного газу, розблоковуються.

5.11.4. Сума заблокованих під біржову угоду гарантійних внесків обох сторін біржової угоди розблоковується на їхніх клірингових рахунках.

5.12. У випадку, коли одна або обидві сторони біржової угоди протягом визначеного часу не підписали електронними підписами договір купівлі-продажу, обидві сторони не звільняються від сплати Біржі комісійного збору, якщо інше не визначено рішенням уповноваженого органу Біржі, а Клірингова установа не звільняється від обов'язку перерахувати частину гарантійного внеску учасника клірингу для зарахування Біржою в оплату Комісійного збору таким учасником торгів. Суми заблокованих під біржову угоду коштів - решта від заблокованих під

біржову угоду гарантійних внесків та гарантійне забезпечення покупця під розрахунки – у такому випадку розблоковуються та стають вільними для виведення та/або подальшого використання.

5.13. При настанні будь-якої події, зазначеної у пп. 5.9-5.11 Додатку до Регламенту:

- Клірингова установа здійснює передбачені цим Додатком заходи з управління ризиками та припиняє облік прав та зобов'язань за відповідною біржовою угодою, про що Клірингова установа повідомляє Біржу;
- біржова угода анулюється Біржею.

5.14. На підставі інформації щодо обсягу прав та зобов'язань учасника клірингу щодо постачання природного газу відповідно до укладених договорів купівлі – продажу природного газу, що надається Кліринговою установою, Біржа протягом найближчої клірингової сесії надсилає відповідні торгові сповіщення на відчуження та набуття природного газу оператору поставки, який здійснює облік передачі природного газу відповідно до вимог чинного законодавства.

5.15. Оператор поставки, на підставі отриманих торгових сповіщень погоджує таку передачу природного газу та відносить такі обсяги природного газу на відповідні портфоліо балансування як відбір та подачу. У разі непідтвердження торгового сповіщення, оператор поставки повідомляє про це Біржу шляхом надсилання відповідного повідомлення з зазначенням причини відмови.

5.16. Про підтвердження чи не підтвердження оператором поставки торгових сповіщень Біржа невідкладно інформує Клірингову установу, а Клірингова установа здійснює відповідний облік прав та зобов'язань учасників торгів пов'язаних із підтвердженням/непідтвердженням торгових сповіщень.

5.17. Оператор поставки підтверджує торгові сповіщення та обліковує передачу природного газу у відповідності до вимог Кодексу ГТС/Кодексу газосховищ:

5.17.1. За угодами по внутрішньодобовим КСП, Біржа протягом торгового дня у найближчу клірингову сесію надсилає оператору поставки сформовані відповідні торгові сповіщення на відчуження та набуття природного газу.

5.17.2. За угодами по КСП «на добу наперед», Біржа надсилає оператору поставки сформовані відповідні торгові сповіщення на відчуження та набуття природного газу на початку періоду балансування - газової доби, що є наступною за торговим днем.

5.18. Після здійснення обліку передачі оператором поставки природного газу від портфоліо балансування учасника біржових торгів - продавця до портфоліо балансування учасника біржових торгів – покупця, розрахунковий банк учасника торгів, на підставі реєстру розпоряджень/повернення коштів здійснює перерахування/списання коштів з рахунку умовного зберігання (ескроу) покупця на поточний рахунок продавця (бенефіціара) в розмірі 100% від загальної вартості товару відповідно до укладеного договору купівлі-продажу товару.

5.19. У випадку, коли оператор поставки в результаті обробки отриманих торгових сповіщень не підтверджує торгові сповіщення та надає відповідне повідомлення про результати обробки торгових сповіщень із зазначенням причин відмови, то в разі настання такої події, грошові кошти, які були заблоковані на кліринговому рахунку покупця для обліку гарантійного забезпечення під розрахунки, розблоковуються. Сума заблокованого під відповідну біржову угоду гарантійного внеску учасника, з вини якого відбулося непогодження торгового сповіщення, списується з його клірингового рахунку та розподіляється відповідно до рішення Наглядової Ради, а сума заблокованого під відповідну біржову угоду гарантійного внеску іншого учасника розблоковується на його відповідному кліринговому рахунку та стає доступною для подальшого використання.

При настанні такої події Клірингова установа здійснює передбачені цим Додатком заходи з управління ризиками та припиняє облік прав та зобов'язань за відповідною біржовою угодою (договором), про що Клірингова установа повідомляє Біржу та біржова угода і договір купівлі-продажу анулюються Біржею.

5.20. У випадку, коли оператор поставки не підтверджує торгові сповіщення з наданням відповідного повідомлення про результати обробки торгових сповіщень із зазначенням причин відмови, учасники клірингу - сторони за договором купівлі-продажу не звільняються від сплати комісійного збору Біржі, якщо інше не визначено рішенням уповноваженого органу Біржі, а Клірингова установа не звільняється від обов'язку перерахувати частину гарантійного внеску учасника клірингу для зарахування Біржею в оплату комісійного збору таким учасником торгів.

6. Порядок взаємодії з операторами поставки

6.1. На підставі договору про здійснення клірингу, укладеного між Біржею і Кліринговою установою, Біржа взаємодіє з операторами поставки в цілях інформаційного обміну за укладеними договорами купівлі-продажу.

6.2. Порядок взаємодії Біржі з оператором газотранспортної системи та оператором газосховищ, щодо біржових торгів на короткостроковому ринку природного газу регулюється укладеними між ними договорами про взаємодію.

7. Порядок взаємодії з розрахунковим банком учасника торгів

7.1. Порядок взаємодії між Кліринговою установою та розрахунковим банком учасника торгів щодо визначення зобов'язань та здійснення розрахунків за результатами біржових торгів на короткостроковому ринку природного газу регулюється цим Додатком до Регламенту, ДКБО, іншими внутрішніми документами Клірингової установи, та чинним законодавством України.

7.2. Клірингова установа виступає в ролі повіреної особи учасника торгів на короткостроковому ринку природного газу і представляє його інтереси перед фінансовими (банківськими) установами (розрахунковим банком) з питань забезпечення розрахунків за біржовими договорами, функціонування рахунків умовного зберігання (ескроу), тощо.

8. Перелік послуг, що надаються учасникам клірингу та їх вартість, інші умови

8.1. Перелік послуг, що надаються учасникам клірингу відповідно до цього додатку:

8.1.1. відкриття та ведення клірингових рахунків;

8.1.2. здійснення розрахунків в системі клірингового обліку;

8.1.3. здійснення заходів щодо управління ризиками, в тому числі оперування гарантійним забезпеченням;

8.1.4. визначення та облік обсягу прав та зобов'язань за контрактами/правочинами/операціями, а саме: за товарними операціями;

8.1.5. організація проведення розрахунків та/або поставки за укладеними в результаті біржових торгів контрактами/правочинами/операціями.

8.2. Вартість послуг, які надаються Кліринговою установою відповідно до цього додатку, визначається згідно з Тарифами на послуги Клірингової установи – Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім».

8.3. Відповідно до цього додатку до Регламенту вхідні та вихідні документи не надаються у паперовій формі, за винятком випадків, передбачених пунктом 4.2. цього Додатку до Регламенту.

Додаток № 4

До Регламенту провадження клірингової діяльності - Товариством з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім»

1. Цей Додаток № 4 до Регламенту провадження клірингової діяльності - Товариством з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім» визначає порядок та особливості здійснення клірингової діяльності Товариством з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім» (далі – Клірингова установа, ТОВ «УКД») при здійсненні клірингу прав та зобов'язань, які виникають за результатами біржових торгів відповідно до Регламенту біржової торгівлі стандартизованими продуктами на ринку природного газу з використанням торгової платформи товарної біржі - Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» (далі – Регламент СП) розміщеного на офіційному вебсайті Товариства з обмеженою відповідальністю «Українська енергетична біржа» в мережі Інтернет (далі по тексту - Біржа) за адресою: <https://www.ueex.com.ua/>.
2. Клірингова установа провадить клірингову діяльність з визначення зобов'язань, за результатами біржової торгівлі відповідно до Регламенту СП, в режимі клірингових сесій протягом операційного дня.
3. До клірингу зобов'язань на ринку стандартизованих продуктів природного газу допускаються учасники клірингу (тут і далі за текстом під учасниками клірингу розуміються також і учасники біржових торгів та навпаки), які мають чинний допуск до секції біржової торгівлі «Стандартизовані продукти» за напрямком «Природний газ», та виконали загальні вимоги щодо допуску до клірингу, визначені Правилами провадження клірингової діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім», а також надали достатнє гарантійне забезпечення (гарантійні внески) для забезпечення управління ризиками при укладенні біржових угод, договорів купівлі-продажу та здійснення часткової оплати за договором (для покупця) відповідно до Ставок (розмірів) та порядку розподілу гарантійних внесків (маржі) клірингової установи – Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім».
4. Для забезпечення належного виконання зобов'язань за укладеними біржовими угодами, договорами купівлі-продажу та здійснення часткової оплати за договором (для покупця) учасники клірингу перераховують Кліринговій установі гарантійний внесок (з урахуванням комісійного збору Біржі), який обліковується Кліринговою установою за учасником клірингу та відображається в інтерфейсі його автоматизованого робочого місця у торговій платформі (ПП ЕТП) та/або у системі клірингового обліку Клірингової установи .
5. Для цілей здійснення заходів щодо управління ризиками, які можуть виникнути у процесі та за результатами біржової торгівлі, участь у біржових торгах без внесення гарантійного внеску забороняється, контроль за чим покладається на Біржу.
6. Розмір гарантійного внеску (без урахування комісійного збору Біржі) визначається Кліринговою установою в Ставках (розмірах) та порядку розподілу гарантійних внесків (маржі) клірингової установи – Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім».

6.1. Перерахування учасниками клірингу гарантійного внеску, з урахуванням комісійного збору Біржі, на поточний рахунок Клірингової установи здійснюється згідно зі сформованими рахунками, які доступні до завантаження учасникам в ПП ЕТП.

6.2. Перерахування учасником клірингу коштів гарантійного внеску на поточний рахунок Клірингової установи здійснюється з наступним призначенням платежу: «#UEEXETP Гарантійний внесок для участі в біржових торгах з використанням торгової платформи ТОВ «УЕБ», без ПДВ». Ключове значення в тексті призначення платежу складається з символу хештегу (символ «#») та аббревіатури латинськими, заголовними літерами ЕТР, що вводяться без пропусків - #UEEXETP). У разі некоректного введення ключового значення в тексті призначення платежу, відповідна сума не буде зарахована на кліринговий рахунок в кліринговій системі Клірингової установи, а буде повернута як помилково перераховані кошти на рахунок учасника, з якого було здійснено перерахування, протягом 3 робочих днів з дати його здійснення після повідомлення Кліринговою установою про це, та за письмовою заявою від учасника клірингу за підписом керівника, або іншої уповноваженої особи такого учасника клірингу, та печаткою (у разі її наявності), переданою будь-яким зручним способом (електронною поштою тощо) з подальшим надсиланням оригіналу поштою.

7. Учасники клірингу самостійно визначають суму грошових коштів (гарантійного внеску та комісійного збору), необхідну для участі у біржових торгах, виходячи з встановлених Біржею вимог щодо комісійного збору та вимог Клірингової установи щодо розміру гарантійного внеску, а також власних планів щодо операцій купівлі-продажу природного газу, які учасники торгів мають наміри здійснити на Біржі.

8. Облік Кліринговою установою на відповідному кліринговому рахунку учасника клірингу, достатньої суми гарантійного внеску є підставою для здійснення відповідного інформаційного обміну з Біржею з метою встановлення торгових лімітів під час прийняття Біржею заявки учасника торгів на купівлю/продаж біржового товару (далі – заявка). У випадку недостатності коштів в учасника клірингу, на кліринговому рахунку, в якості гарантійного внеску, заявка такого учасника торгів не допускається Біржею до торгів.

9. Клірингова установа обмінюється з Біржею інформацією щодо розміру грошових коштів, внесених учасником клірингу в якості гарантійного внеску.

10. Сума необхідного гарантійного внеску розраховується за визначеною учасником біржових торгів ціною поданої ним заявки та блокується Кліринговою установою на кліринговому рахунку учасника клірингу після подання ним заявки на купівлю чи продаж в електронній торговій системі.

11. Сума комісійного збору розраховується за визначеною учасником біржових торгів ціною поданої ним заявки та блокується Кліринговою установою після подання ним заявки на купівлю чи продаж в електронній торговій системі Біржі. У разі укладання біржової угоди, за поданою заявкою, Клірингова установа вираховує з гарантійного внеску учасника клірингу кошти (частину гарантійного внеску) для оплати комісійного збору у розмірі, визначеному на підставі наданої Біржею інформації згідно пункту 13 цього Додатку, та перераховує зазначені грошові кошти (частину гарантійного внеску) на банківський рахунок Біржі для зарахування в оплату комісійного збору таким учасником біржових торгів, не пізніше 3 (трьох) робочих днів з дня проведення торгів.

12. Клірингова установа здійснює облік прав та зобов'язань за контрактами/правочинами/операціями з моменту укладання біржової угоди. Моментом укладання біржової угоди вважається час реєстрації такої угоди в електронній торговій системі Біржі з зазначенням дати та часу її реєстрації. З цього моменту така біржова угода вважається дійсною та безумовною для виконання.

13. Після закінчення кожної торгової сесії (впродовж часу для підписання договорів купівлі-продажу) Біржа надає Кліринговій установі реєстр укладених біржових угод, який включає відомості про суми належних до сплати комісійних зборів учасників клірингу, та інформацію щодо сформованих для підписання в електронному вигляді договорів купівлі-продажу природного газу.

13.1. На підставі отриманої інформації Клірингова установа також здійснює облік зобов'язань учасників клірингу щодо сплати на користь Біржі комісійного збору та щодо підписання сформованих в електронному вигляді договорів купівлі-продажу природного газу, не пізніше як за 30 хвилин з моменту закінчення торгової сесії Біржі, під час якої була укладена біржова угода, яка є підставою для укладення договору.

13.2. Після закінчення встановленого Біржою часу для підписання договорів купівлі-продажу природного газу, Біржа надає Кліринговій установі реєстр укладених договорів купівлі-продажу природного газу та інформацію про договори, які не було підписано.

13.2.1. На підставі отриманої інформації Клірингова установа здійснює заходи з управління ризиками, передбачені пунктами 13.2.2-13.2.5, та облік прав та зобов'язань учасників біржових торгів щодо:

13.2.1.1. отримання добросовісним підписантом договору на свою користь утриманого гарантійного внеску, сплаченого іншою стороною біржової угоди, яка порушила обов'язок щодо підписання договору купівлі-продажу природного газу;

13.2.1.2. сплати стороною, яка порушила обов'язок щодо підписання договору купівлі-продажу природного газу, утриманого гарантійного внеску на користь іншої сторони біржової угоди;

13.2.1.3. сплати покупцем, за підписаним договором, на користь продавця гарантійного внеску в якості останнього платежу за договором купівлі-продажу природного газу та відповідного права продавця на отримання такого платежу.

13.2.2. У випадку, коли сторона біржової угоди – продавець протягом визначеного Біржею та оприлюдненого на її офіційному веб-сайті періоду часу, не підписала електронним підписом договір купівлі-продажу природного газу, сума заблокованого під біржову угоду гарантійного внеску сторони біржової угоди – покупця розблоковується на його кліринговому рахунку в кліринговій системі Клірингової установи, натомість сума заблокованого під біржову угоду гарантійного внеску сторони біржової угоди – продавця утримується Кліринговою установою з його клірингового рахунку в кліринговій системі Клірингової установи та перераховується на користь сторони біржової угоди – покупця.

13.2.3. У випадку, коли сторона біржової угоди – покупець протягом визначеного Біржею та оприлюдненого на її офіційному веб-сайті періоду часу, не підписала електронним підписом договір купівлі-продажу природного газу, сума заблокованого під біржову угоду гарантійного

внеску сторони біржової угоди – продавця розблоковується на його кліринговому рахунку в кліринговій системі Клірингової установи, натомість 50 % суми заблокованого під біржову угоду гарантійного внеску сторони біржової угоди – покупця утримується Кліринговою установою з його клірингового рахунку в кліринговій системі Клірингової установи та перераховується на користь сторони біржової угоди – продавця, решта суми розблоковується на його кліринговому рахунку в кліринговій системі Клірингової установи.

13.2.4. У виключних випадках Наглядова рада, враховуючи конкретні обставини, через які не було підписано електронним підписом договір купівлі-продажу природного газу, позицію сторін щодо не підписання договору, може прийняти рішення, де передбачено інші заходи з управління ризиками та/або інший порядок розподілу гарантійного внеску, аніж визначено пунктами 13.2.2-13.2.3 цього Додатку, сторони біржової угоди – покупця/продавця, в тому числі звільнення від перерахування утриманого гарантійного внеску. У такому випадку облік прав та зобов'язань відповідно до пунктів 13.2.1.1, 13.2.1.2 цього Додатку не здійснюється.

13.2.5. У випадку, коли обидві сторони біржової угоди, протягом визначеного Біржею та оприлюдненого на її офіційному веб-сайті періоду часу, не підписали електронними підписами договір купівлі-продажу природного газу, сума заблокованих під біржову угоду гарантійних внесків обох із сторін біржової угоди розблоковується.

13.2.6. У випадку, коли одна або обидві сторони біржової угоди, протягом визначеного Біржею та оприлюдненого на її офіційному веб-сайті періоду часу, не підписали електронними підписами договір купівлі-продажу природного газу, сума заблокованих під біржову угоду гарантійних внесків обох із сторін біржової угоди розблоковується на їх клірингових рахунках у кліринговій системі Клірингової установи та розподіляється відповідно до п.п. 13.2.2-13.2.3, 13.2.5 цього Додатку. При цьому сторони не звільняються від сплати комісійного збору, а Клірингова установа не звільняється від обов'язку перерахувати частину гарантійного внеску учасника клірингу для зарахування Біржею в оплату Комісійного збору таким учасником торгів, якщо інше не визначено рішенням уповноваженого органу Біржі.

13.2.7. При настанні будь-якої події, зазначеної у пунктах 13.2.2-13.2.3, 13.2.5 цього Додатку, Клірингова установа здійснює передбачені цим Додатком заходи з управління ризиками та припиняє облік прав та зобов'язань за укладеною біржовою угодою, про що Клірингова установа повідомляє Біржу та біржова угода анулюється Біржею.

13.2.8. Розблокована сума гарантійного внеску стає доступною для виведення учасником клірингу та/або для подальшого використання.

13.3. Одразу після отримання Кліринговою установою інформації про укладання договору купівлі-продажу природного газу на клірингових рахунках учасників клірингу продавця та покупця в кліринговій системі Клірингової установи здійснюються такі операції:

13.3.1. сума заблокованого під біржову угоду гарантійного внеску сторони біржової угоди – продавця розблоковується на його кліринговому рахунку в кліринговій системі Клірингової установи та стає вільною для виведення та/або для подальшого використання;

13.3.2. сума заблокованого під біржову угоду гарантійного внеску сторони біржової угоди – покупця перераховується Кліринговою установою з його клірингового рахунку в кліринговій системі Клірингової установи на поточний рахунок сторони біржової угоди – продавця, як останній платіж за договором купівлі-продажу природного газу.

14. Надходження та приймання розпоряджень, документів та інформації від учасників клірингу до Клірингової установи здійснюється засобами програмного продукту, що використовується Кліринговою установою у взаємодії із засобами електронної торгової

системи (торгової платформи ПП ЕТП) Біржі, засобами офіційної електронної пошти та на офіційну поштову адресу (місцезнаходження) Клірингової установи.

15. Розпорядження на виведення (повернення/перерахування) незаблокованих коштів гарантійних внесків подаються учасниками клірингу, отримуються та обробляються Кліринговою установою виключно у взаємодії із засобами електронної торгової системи (торгової платформи ПП ЕТП) Біржі.

15.1. У відповідному розпорядженні має бути зазначена необхідна для повернення сума коштів та банківський рахунок для повернення. Опрацювання відповідних розпоряджень здійснюється кожного робочого дня в години операційного дня Клірингової установи.

15.2. Клірингова установа обробляє та передає розрахунковому банку на виконання подані учасниками клірингу розпорядження на повернення коштів не пізніше, ніж на наступний робочий день після отримання розпорядження.

16. Відповідно до цього Додатку вхідні та вихідні документи не надаються у паперовій формі, окрім випадку підпункту 6.2 цього Додатку.

17. Перелік послуг, що надаються учасникам клірингу відповідно до цього Додатку:

17.1. відкриття та ведення клірингових рахунків;

17.2. здійснення розрахунків в системі клірингового обліку;

17.3. здійснення заходів щодо управління ризиками, в тому числі оперування гарантійним забезпеченням;

17.4. визначення та облік обсягу прав та зобов'язань за здійсненими операціями, а саме: за товарними операціями;

17.5. організація проведення розрахунків (часткових розрахунків) за укладеними в результаті біржових торгів операціями.

18. Вартість послуг, які надаються Кліринговою установою відповідно до цього додатку, визначається згідно з Тарифами на послуги Клірингової установи – Товариство з обмеженою відповідальністю «Український кліринговий дім».